



ARXKXIT EHTJUPISKE EAJA





AUTODESK ARCHITECTURAL DESKTOP

KOKONAISRATKAISU ARKKITEHTISUUNNITTELUUN.

Autodesk Architectural Desktop 3.3 on kokonaisratkaisu rakennussuunnittelun tarpeisiin. Ohjelmiston erikoistyökalut antavat sinulle mahdollisuuden suunnitella juuri niin kuin tahdot. Autodesk Architectural Desktop -ohjelmisto sisältää kaikki perinteiset AutoCAD® -ohjelmistojen piirustustyökalut ja antaa lisäksi käyttöösi älykkäät rakennusobjektit, jotka käyttäytyvät kuten todelliset vastineensa. Voit luoda rakennusmalliasi leikkaukset, julkisivut sekä luettelot, jotka kaikki ovat dynaamisesti linkitetty itse rakennusmalliin. Piirustuksesi ovat siis yhtenevät ja ajan tasalla läpi koko suunnitteluprosessin.

Koska Architectural Desktop -ohjelmisto käyttää AutoCADin omaa DWG-tallennus-

muotoa, ei suunnitelman siirtäminen muille suunnitteluosapuolten tuota ongelmia. Lisäksi tiedonsiirtoon on käytettävissä lukuisia muita tapoja (IFC, DWF, VIZ -linkki jne.).

Siirtymistä Architectural Desktop -ohjelman käyttäjäksi helpottaa se, että kaikkia AutoCAD sovelluksia voidaan käyttää joko yhdessä tai erikseen Architectural Desktop -ohjelman kanssa.

Architectural Desktop soveltuu kaikille arkkitehtisuunnittelua tekeville, jotka haluavat tehdä suunnittelun eri työvaiheita nopeasti ja tehokkaasti samalla työvälineellä. ADT kattaa suunnittelun koko kaaren ensimmäisestä massoitte-luonnoksesta viimeiseen työpilrustusdetaljiin.

CAD-Q on Skandinavian vahvin ja kokenein Autodesk-pohjaisten 2D- ja 3D-arkkitehtisuunnittelujärjestelmien toimittaja yli 200 ammattilaisen voimin. Suomessa palvelemme asiakkaitamme kolmelta paikkakunnalta käsin – Helsingissä, Tampereella ja Savonlinnassa. CAD-Q on Suomen ainoa Autodesk AEC (rakennussuunnittelu) Systems Center ja lisäksi ainoa suomalainen Autodesk-järjestelmätoimittaja, joka on myös Autodeskin virallinen koulutuskeskus (Autodesk Authorized Training Center). Tämä merkitsee kattavaa osaamista ja palvelua jokaisella toiminta-alueella asiakkaittemme eduksi.

autodesk
authorized systems center

CAD-Q

CAD-QUALITY FINLAND OY

HELSINKI PUH. (09) 5422 6500 • TAMPERE PUH. (03) 344 0545

SAVONLINNA PUH. (015) 514 421 • www.cad-q.fi • info@cad-q.fi

pääkirjoitus	3
maailma on paha, mutta minä tein kaikkeni	4
ajattomien hermoilla	5
lyhyestä oppi kaunis	5
katti-matti	5
cadin valta	6
kun todellisuus ei riitä	8
mikä loma?	9
elinehto	9
arkkitehti suunnitteli kampin!	10
arkkitehtuurin opinahjot	12
mitä helvettiä, rahat loppuu!	12
valtapeliä prahassa	13
maalarin tila	14
ahlaisissa mitattua	16
taiteilijat pois museoista	17
levitaatio 2002	17
tuulikellojen helinää	17
15 minuuttia viikossa	18
arkkitehdit luovat historian	18
vaikuttamista vai vallankäyttöä?	19
skräckdlevälde i paris	20
menestyvät naisarkkitehdit	20

JÄRJEN VALTA

EEVA KATZ teksti

Helsingissä tehdään suunnitelmia ja päätetään nyt useista projekteista. Niiden vaikutukset ovat kauaskantoisia ja ne koskettavat hyvin suurta joukkoa suomalaisia.

Usein tuntuu, että jossakin kummallisessa päättävässä elimessä keksitään projekti, jota sitten viedään läpi kuin pussia narussa. Vuosaaren satama, musiikkitalo, Töölönlahti, Kamppi, ARMI ja monet muut isot hankkeet on määritelty etukäteen. Tämä tulee tähän, tehdään nyt eikä ensi vuonna, määräraha on myönnetty, on siis pakko toteuttaa, tämä on saatava meidän kuntaamme menin menin, tämän kuuluu olla suomalaisen arkkitehdin suunnittelema ja niin edelleen. Vastaavat päättäjien ajatukset ovat luettavissa rivien välistä kun projekteissa on edetty. Harkinta, tutkiminen ja yleisen mielipiteen kartoittaminen pelottavat päättäjiä. Asiat hoidetaan mieluummin metelöimättä ja runnotaan läpi nopeasti niin, etteivät ympäristöstään kiinnostuneet asianomaiset ehdi reagoida ja vaikuttaa. Tämä tietysti johtaa yleisön entistä suurempaan kriittisyyteen: kaikki suunnitteleminen ja rakentaminen on juonittelua ja "ei minun takapihalleni"-ajattelu laajenee "ei koskaan minnekään"-ajatteluksi.

Jos viranomaiset taas teettävätkin pinoittain tutkimuksia ja selvityksiä hankkeen puolesta tai vastaan, niistä ei keskustella avoimesti. Millaiset rahat Helsinki oikeasti käärii Töölönlahdelle kaavailluista toimistotaloista? Jos Lapinlahden sairaalan tilalle rakennetaan Nokian henkilökunnan virkistyskeidas, paljonko Helsingin hullut siitä kovat? Voidaanko Vuosaaren satamasta luopua jo senkin takia, että alue on jättimäiselle satamalle liian pieni? Rakennettiin musiikkitalo tai ei, miksi kukaan ei inahdakaan oheistuotteena kaavoitetuista, kaupunkikuvallisesti paljon merkittävämmistä toimistotaloista? Kannattaisiko päärautatieasema oikeasti siirtää Pasilaan? Löytyykö musiikkitalolle tilaa vaikka nykyisten raiteiden paikalta? Tarvitaanko eduskunnan lisärakennusta jos Sibelius-Akatemian musiikkitaloon siirtyvät tilat vapautuvat eduskunnalle? Miksei länsimetroa rakenneta jo? Onnistuuko tässä kaupungissa visioiminen vai annetaanko Nokian hoitaa se kaupunkisuunnittelijoiden puolesta?

Voiko päätöksentekijä koskaan myöntää olevansa väärässä? Projektin suunnittelussa voi tulla vastaan seikkoja, joita alun perin ei otettu huomioon. Silloin päättäjän on oltava riittävän vahva myöntääkseen, että projektin voi keskeyttää, sitä voi muuttaa, "lopulliset" päätökset voidaan kumota ja uusia tehdä. Jos kilpailu ei tuota toivottuja tuloksia, se pitää uskaltaa sanoa ääneen, muuttaa keinoja ja kokeilla uudestaan.

Hyvä suunnittelu maksaa paljon. Kuitenkin kyseessä on muutakin kuin virkamiehen onnellinen eläkkeellepääsy niin, että omat projektit on tappiota tuottamatta runnottu valmiiksi.

Osoite muuttuu

Arkkitehtipiskelija on lähtenyt hyvin käyntiin. Kahden onnistuneen numeron jälkeen maltamme kuitenkin laskea lehden maailmalle Otaniemestä. Kiitämme kaikkia lukijoita ja tukijoita. Jatkossa lehteä tehdään kunkin arkkitehtikoulun voimin numero kerrallaan. Seuraava lehti syntyy Tampereen arkkitehtiosastolla ja se ilmestyy syyslukukauden 2002 alussa.

Taas kaivataan uusia ajatuksia, hyviä kirjoituksia, kuvia, ideoita ja intoa. Jos olet kiinnostunut lehden tekemisestä, ota yhteyttä kiltasi lehtivastaavaan tai suoraan Tampereelle.



ARKKITEHTIPISKELIJA

Suomen arkkitehtipiskelijöiden pää-äänenkannattaja

1 / 2002

Julkaisija Helsingin, Tampereen ja Oulun arkkitehtikillat

Toimitus
Arkkitehtiosasto
Otakaari 1 X
02015 TTK

arkkitehtipiskelija@tky.hut.fi

www.tky.hut.fi/arkkitehtipiskelija

Päätoimittajat
Eeva Katz & Jouni Heinänen

Taitto ja kuvat
Sampo Sikiö

Talous
Olli-Pekka Vaija

Työläiset

Hannele Eriksson
Ville Hara
Julia Hertell
Miina Junnilainen
Anniina Kari

Antti Karsikas
Anne Kontio
Eeva Kyläkoski
Saku Lehtinen
Juha Niemi
Ville Nurkka
Emilia Pohjanpalo
Laura Puijola

Eero Puurunen
Anna Ratia
Pekka Saatsi
Timo Siiskonen
Hanna Sunela
Olli-Pekka Vaija
Jesper Varva
Jare Virtanen

Paino
Kangasalan Lehtipaino Oy

Painos
5000 kappaletta

Copyright
Arkkitehtipiskelija 2002



MAAILMA ON PAHA, MUTTA MINÄ TEIN KAIKKENT!

VILLE HARA teksti ja kuva

Jättäessäni opiskelijatoiminnan viiden vuoden jälkeen en voinut olla miettimättä, mitkä olivat olleet motiivini. Mikä oli ajanut minut istumaan insinöörien kanssa edustajiston kokouksissa sääntömuutoksia hyväksymässä, järjestämään perversejä balettiltoja tai taistelemaan arkkitehtioiskelijoille ilmaisen sisäänpääsyn valtion taidemuseoihin? Freudin mukaan kaikki toiminta lähtee seksuaalisesta frustraatiosta, mutta en usko sen olevan ihan niin yksinkertaista.

Kun aloitin arkkitehtikillan kulttuurivastaavana syksyllä -97, hämmästelinkin, kun killan raadin puheenjohtajan nakitus tuntui olevan mahdoton operaatio. Nyt neljä vuotta myöhemmin en voi kuin ihmetellä osaston valtausta ja killan toimijoista äänestämistä vuosikokouksessa. Yhtäkkiä mustapukuiset muovisankaolmit haluavat kantaa kortensa yhteisen hyvän kekoon. Mitä on tapahtunut?

Maailma muuttuu yhä nopeammin. Muutoksen nopeus on eksponentiaalinen, kuten tietokoneiden kapasiteetin kasvu. Muutama vuodessa Suomi on muuttunut enemmän kuin muutamassa vuosikymmenessä viime vuosisadalla. Tuloerot ovat räjähtäneet käsistä, alkaa syntyä toisistaan eristettyjä yhteiskuntaluokkia. Ruotsalaistyypinen kansankoti on uhattuna.

Maailmanpolitiikasta nähdään, ettei yhteisillä instituutioilla kuten YK:lla ole enää mitään sananvaltaa, vaan ne sätkyttelevät rahahanojen säätelijöiden haluamalla tavalla. Jäsenmaksun maksatta jättämisellä kiristetään avoimesti. Tuntuu käsittämättömältä, että maailmaa ohjaa vain yksi valtio päästellen suustaan "Jos et ole puolellamme, olet meitä vastaan" -tyyppisiä latteuksia. Maailmanpoliisi ei sitoudu ilmastopöytäkirjoihin tai ydinkoekielloon. Murhaan syyllistyneet saavat maksaa rikoksestaan sähkötuolissa.

Poliitikot toistelevat mantraa: "pitää tehdä näin, kun markkinat niin vaativat". Tämä abstrakti käsite markkinat tarkoittaa globaalisoituneen maailmantalouden ylikansallisia suuryrityksiä. Vaikka Suomessa vaalikampanjat eivät niele sponsorimiljoonia, pitäisi hälytyskellojen soida rahan ollessa ylin auktoriteetti. Raha on valtaa.

Yksilötasolla viihdeteollisuus luo myyttiä hyvän tekijästä, joka ottaa oikeuden omiin käsiinsä ja moraalisia kysymyksiä sen koommin pohtimatta tappaa kaikki viholliset. Rambolle tarkoitus pyhittää keinot. Ei ole oikein trendikästä miettiä, mikä on oikein ja mikä väärin.

Valta on siirtynyt poliitikoilta taloudelle ja mielipidettä muokkavalle monopolisoidulle medialle. Pahimmillaan nämä tahot ovat yksi ja sama: Suomen rikkain mies omistaa kaikki tärkeimmät mediat. Aatos katselee lasisesta katedraalistaan alas eduskuntataloa ja suunnittelee istuttavansa sen eteen Suomen suurimman ruusutarhan. Kritiikkiä ei ole, sillä sosiaalidemokraattinen hyvinvointivaltio on passivoinut ihmiset ja vieraannuttanut heidät poliitikasta. Toisaalta ei ole medioitakaan, missä kritiikkiä voisi esittää, lukuun ottamatta Arkkitehtioiskelijaa.

Päivittäisen informaation määrän lisääntyä räjähdysmäisesti, asiasisällön pitää olla yhä helpommin omaksuttavissa. Tietoa yksinkertaistetaan, taustatiedot unohdetaan, tekstin sijaan kerrotaan kuvilla. Ihmisten manipulointi mielikuvilla on yhä helpompaa. Ihmiset kuitenkin muodostavat mielipiteensä saamansa informaation pohjalta. Asenteet jyrkkenevät, kaksinaismoralismi kukoistaa. New Yorkin pormestari Giuliani vaati mustan madonnan kuvan poistamista taidenäyttelystä, mutta kannattaa kuolemanrangaistusta. TKY esti Suomen Ylioppilaskuntien Liittoa ottamasta kantaa mietojen ja vahvojen huumeiden eron myöntämiseksi huumeiden vastaisessa työssä, vaikka yksikään edaattori, jonka kanssa juttelin, ei tuntenut ketään huumeita käyttänyttä.

Ihminen ei kykene sopeutumaan näin nopeaan muutokseen, vaan hämmästyttää. Ihmisen perustarpeita on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään ja omaan lähiympäristöön. Kun muuttuneessa maailmassa politiikalla ei enää koeta voitavan vaikuttaa, haetaan uusia vaikuttamisen kanavia. Hierarkkisen päätöksenteon sijaan lähdetään muuttamaan maailmaa ruohonjuuritasolta: hellyttävän naiivisti istutellaan kukkia Lapinlahden sairaalan pihaan ja käsikädessä ympäröidään purettavaksi tuomitut makasiinit.

Ihminen haluaa myös kokea olevansa vapaa, ja pystyvänsä itse tekemään omat ratkaisunsa. Vapautta on kahdenlaista: absoluuttista ja relatiivista. Esimerkiksi alhaisen sosiaaliturvan maissa voi lainsäädäntö sisältää paljon vapauksia kuten nauttia ansaitsemansa varallisuuden yksin tai oikeuden kantaa asetta ja puolustaa omaa kotia. Jokainen on oman onnensa seppä -ideologian ongelma on, että mahdollisuus kohota köyhästä ja kouluttamattomasta mustasta maailman kuuluksi miljonäärikoripalloilijaksi on lähinnä teoreettinen. Nerokasta on laittaa kaikki ihmiset kilpailemaan keskenään. Kun jokainen pyrkii maksimoimaan oman hyötynsä, eikä toimimaan ryhmässä, jää yksittäisen ihmisen vaikutusmahdollisuudet olemattomiksi. Unelmasta paremmasta ja omaisuus-

den maksimoimisen mahdollisuudesta ollaan valmiita tinkimään omasta tulotasosta, kuten lotottaessa. Ihmisestä tulee vapauden illuusiiossaan tietämättään koneiston tahdoton osa.

Jos tunne kyetä vaikuttamaan omaan elämäänsä katoaa, turhautuu. Yhteiskunnasta voi paeta anarkismiin, vallan olemassaolon kieltämiseen tai taistella vallitsevaa valtaa vastaan radikalismilla. Lopputulos voi olla surkea: WTC:n tornien sorruttua USA:n kotimaan lennoista saa alennusta heiluttelemalla stars and stripes -lippua.

Todellinen vapaus edellyttää perustoimeentuloa ja perussivistystä. Afrikassa tajusin, että ihminen, jonka koko päivä kuluu ruoan etsimiseen, ei voi olla kiinnostunut yhteisten asioiden hoitamisesta. Samoin on mahdotonta toimia, jos tietomäärä ei riitä ympäröivän yhteiskunnan lakien ymmärtämiseen. Siksi orjien ei annettu oppia lukemaan. Sivistynyt orja oli lopullisesti menetetty. Tietoisuuden kasvu johti kapinaan epäoikeudenmukaista systeemiä vastaan.

Sana solidaarisuus kuulostaa nyt lähinnä sympaattiselta hassuttelelta. Ultra Bra hoilaa hauen seikkailuista kansallisilla kalapäivillä vanhempiansa tyyliin. Vaikka seitsemänkymmentäluvulla Marxin lukeminen oli osalle vain varma tapa uida pikkupöksyihin, saivat vanhempiaan vastaan kapinoivat politisoituneet opiskelijaradikaalit paljon aikaan: yhteiskunta demokratisoitui ja tuloerot pienenivät. Toisaalta demokratian nimeen vannovassa itäblokkissa mentiin reilusti metsään. Asuessaan Itä-Berliinissä moni muurin murruttua työttömäksi jäänyt haikaili vanhoja hyviä aikoja, jolloin työttömyyttä ei tunnettu ja tuotantovälineet olivat yhteisomistuksessa. Aika nopeasti ossit olivat unohtaneet korruptoituneen yksipuoluekoneiston ja sanavapauden puutteen.

Maailma ei ole täydellinen, ja jotain kai pitäisi tehdä. Vaikka vaikutusmahdollisuuteni olisivatkin olemattomat, haluan uskoa parempaan ja tehdä sen eteen oman pienempien osani. Tai ehkä kyse on sittenkin vain frustraatiosta...

KIRJOITTAJA ON OLLUT ARKKITEHTIKILLAN KULTTUURIVASTAAVA, EDAATTORI, TKY:N KULTTUURITOIMIKUNNAN SEKÄ RAKENTAMIS- JA KIIHTEISTÖSTRATEGIAN TYÖRYHMÄN JÄSEN, EDUSTAJISTON VAALITOIMIKUNNAN VARAJÄSEN, SAFAN LIITTOVALTUUSTON, KILPAILUVALIOKUNNAN JA TASA-ARVOTYÖRYHMÄN OPISKELIJAJÄSEN, IKUINEN IDEALISTI, SINISILMÄINEN JA YLPEÄ SIITÄ.

LYHYESTÄ OPPI KAUNIS

arkkitehdiksi vuosikymmenessä

JARE VIRTANEN teksti

Syksyn aikana hallinnon edustajat ovat tehneet parhaansa keksiäkseen mahdollisimman paljon ideoita opiskelijan auttamiseksi opin tiellä.

Keskustelu yliopisto-opintojen kannusteista alkoi Helsingin yliopiston rehtori Kari Raivion ehdotuksesta ottaa käyttöön lukukausimaksut koulutussetelien avulla. Raivion mallin oli tarkoitus olla tuottamatta lisäkustannuksia valtiolle, yliopistoille – ja opiskelijoillekin, kunnes laskennallinen opiskeluaika päättyy. Maksajiksi hän kaavaili ulkomaalaisia opiskelijoita, luontevasti samaan aikaan kun Suomessa pyritään saamaan maahan lisää ulkomaisia opiskelijoita.

Esityksen tyrmäsivät opetusministeri Maija Rask, ylioppilaskuntien liitto SYL sekä Helsingin ja Tampereen yliopistojen ylioppilaskunnat. Vain AKAVAn opiskelijavaltuuskunta AOVA katsoo etteivät tuetut lukukausimaksut tarkoita opintojen maksullisuutta. Tampereen ylioppilaslehden Aviisin päätoimittaja Jussi Tuulensuu toteaa, että opintotuen riittämättömyyden vuoksi AOVA:n on ristiriitaista vaatia sekä työkokemuksen hankkimista että nopeaa valmistumista. SYL:n viimevuotinen puheenjohtaja Esa Perkiö on myös huomauttanut, ettei kaikilla ole varaa pelkäämistään opiskella.

Opetusministeriön kansliapäällikkö Markku Linna taas esitti stipendiä valmistuville ja Tampereen yliopiston hallintojohtaja Timo Lahti maksujen ja opintorahan korotuksen yhdistelmää. Lahti perusteli esitystä sen yksinkertaisuudella, mutta ajatuksena oli ilmeisesti lisärahojen siirtäminen valtiolta opiskelijan kautta yliopistoille. Raivion tapaan Lahti tahtoi muutosta kansainvälisyyden kustannuksella. Lukukausimaksuja hallintojohtaja perusteli myös sillä, että opetuksen tason parantaminen kiinnostaisi yliopistoa, jos opiskelija olisi maksava asiakas. Lahti ilmoittaa lähtökohdaksi siirtymisen markkinaohjaukseen, vaikka uudistuksessa on edelleen kyse hänen moittimastaan ”säännöstelystä”, valtion rahasta.

Opetusministeriössä on jälleen pohdittu opiskelun tehostamista opinto-oikeutta rajoittamalla. Myös valtiosihteeri

Raimo Sailas arvosteli pitkiä opiskeluaikoja, tavoitteenaan työvuosien lisääminen, mutta hän sanoo, että se on helpompaa eläkejärjestelmän kuin koulutusjärjestelmän kautta. Opetusministeriö on vakuuttunut ettei opintojen pitkitäminen voi johtua yksilökohtaisen opintojen suunnittelun ja ohjauksen riittämättömyydestä, koska yhtä yliopisto-opettajaa kohti on vain kolme uutta opiskelijaa. Ministeriö unohtaa raportissaan, että opiskelijan viikoittainen työaika on moninkertainen opettajan opetusaikaan verrattuna.

Joulukuussa vielä kulttuuriministeri Suvi Lindén (joka hallituksessa vastaa opintotuesta) ideoi opintorahojen ajoittamista opintojen alkuun. Ajatuksena on elää opintojen alkuvuodet opintorahalla ja loppu-aika (jo nykyistä aiemmin) pelkällä työllä ja lainalla. Ongelmana ministerin mallissa on eri alojen väliset erot opiskeluaikassa. Ministerin toteamus: ”missään tapauksessa rahaa ei ole tulossa lisää” kumoaa paitsi yliopistojen rehtorien suunnitelmat, myös hänen oman ideansa. Lindén kannustaisi myös vaatimalla lisää opintoviikkoja opintotuen saajilta. Perusteluna on että opiskelijat ehtivät tehdä osapäivätyöt – vaikka moni töissä oleva varmasti säästää opintotukikukausiaan myöhempää opiskelua varten.

Jyväskylän yliopiston humanistisen tiedekunnan johtaja Kari Sajavaara kiteyttää osuvasti maksujen hyödyllisyyden: ”Jos tavoitteena on ottaa opiskelijat kiinteämmin osaksi yliopistoyhteisöä tutkimusprojekteineen, ei lukukausimaksuissa ole mitään järkeä.”

Kannustavien koulutussetelien loppuminen samaan aikaan opintotuen kanssa voisi jopa viivästyttää tutkintoja, kun opiskelija joutuisi rahapulassa opintojen sijaan töihin, kuten Tampereen yliopiston ylioppilaskunnan viimevuotisen hallituksen puheenjohtaja Anne Hildén arvioi.

Jos opintojen nopeuttaminen on välttämätöntä, on parasta keksiä keinoja, jotka eivät estä oman alan töihin perehtymistä, riittävää yleisivistystä, vaihto-opiskelua ulkomailla tai opiskelua kaiken kaikkiaan.

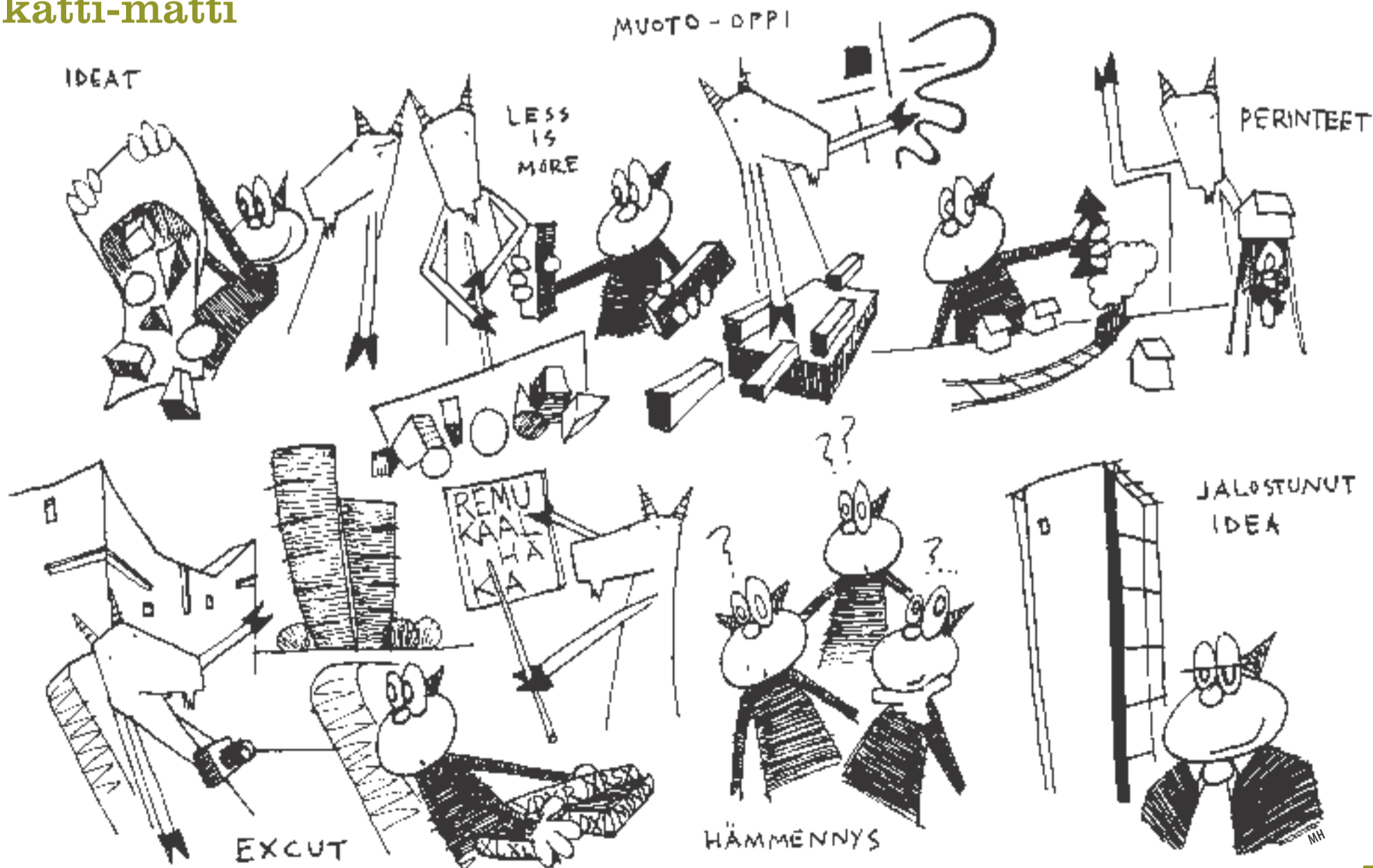
ARKKITEHTIPÄIVILLÄ, AJATTOMIEN HERMOILLA

OLLI-PEKKA VAIIJA

arkkitehtuuri symbolina, ajallinen syvyys, kulttuurillinen ympäristö, toimeentulon edellytykset, taksojen poistaminen, kymmenen vuoden kokeilu, toimimalla viisaasti, hyvä ympäristö, hyvä suunnittelu, aikajänne, pinta ja syvyys, matemaattinen johtaminen, muut lyttyyn haukkuva arkkitehti, seuraava sukupolvi, isänmurha, myst, unohtunut suullinen esitystekniikka, mvrđv.

ja hyvää ruokaa, kahvia, olutta, viiniä. terveisiä arkkitehtipäiviltä turusta.

katti-matti



CADIN VALTA

SAKU LEHTINEN teksti

Tunnetulle helsinkiläiselle arkkitehtitoimistolle kävi moka: ikkunamallit toimitetaan perinteisesti Suomessa valmistajille sisältäpäin kuvattuina kaavioina, mutta CADin automaattinen ikkunaprofiilien piirtäjä tekee ne ulkokuvina. En tiedä unohtiko joku merkitä asian piirustuksiin vai joku toinen lukea, mutta työmaalle toimitettiin kaikki ikkunat peilikuvina tarkoitetuista. Yksiruutuisissa asiassa ei ole merkitystä, mutta suurimmassa osassa ikkunoista oli tuuletusikkunat tai useita ruutuja. Pakko ne oli paikoilleen laittaa, kun ei ollut aikaa odottaa.

Tyypillinen CADin käyttöönottoon liittyvä ongelma muutama vuosi sitten, eikö? Sattuu vain olemaan niin, että tämä tapahtui pari viikkoa sitten ja toimisto on CAD-käyttäjänä maamme huippua. Tarina on tosi, mutta toimiston nimeä en kerro.

Kaiketi suhteellisen pieni virhe, mutta näen jo mielessäni miten vaikkapa herra Wiklund muuttaa kolmannen kerroksen kulmahuoneistoon ja asuu siinä 25 vuotta – ja kiroilee hartaasti joka kerta kun joutuu siirtämään maljakon pois pööröngin päältä saadakseen tuuletusikkunan auki. Miksei se arkkitehdintorvi laittanut tuuletusräppänä tuohon toiseen laitaan? Eikö niillä ole mitään käsitystä siitä, miten kämppiä kalustetaan?

VALTA SINUUN Montako kertaa CAD on vaikuttanut rakennuksen lopputulokseen? Oliko tässä tuoreessa esimerkiksi syypää todellakin arkkitehdintorvi työkalunsa varressa, vaiko kenties itse verme? Miten se voisi olla CAD? Sehän on vain työkalu, sanotaan. Siitä huolimatta lukuisat ovat ne kerat, jolloin olen kuullut kritiikkiä tai deadlinen painaessa päälle itkua ja hammastenkiristystä, eikä silloin ole ollut syyllisestä epäilystä: kirottu olkoon CAD ja koneet, jotka söivät tuntien työt ja/tai tulostus petti. Mutta ehkäpä nämä hetket ovat otollisimpia väärän todistuksen lausumiselle – syyllinen on ehkä jossain muualla. Pelkäämme vain tunnustaa kilpailun ja muun erinomaisuuden luvattua aikakaudella, että se olisi, kääk... osaamaton käyttäjä.

Hyvä on, olkoon se sitten käyttäjä, ainakin hetken. Vaikka emme julkisesti moista myönnä, moni sisällään suorastaan piehtaroi tässä ajatuksessa. Luterilainen työmoraali (huono omatunto) ja huoli omien kykyjen puutteellisuudesta suhteessa muihin (huono itsetunto) tuntuvat olevan arkkitehtikunnassa ainaisia demoneita. Ja nyt meidän tulee liittää tämänkin asia aikakauden asettamien pohjattomien vaatimusten listalle? Pitäisi siis olla tehokkaampi, taitavampi, urheilullinen, varakas ja hyvännäköinen? Kukaan ei taida olla immuuni. Samalla kun laitan aiheita sivuavan *Giant Robotin Urban internationalin* soimaan, muistuu mieleeni, että olen lihonut.

Eikä asiassa ainakaan helpota tämä ilmatorjunta: Pitäisi tietenkin olla hyvä CADissä eivätkä Photari ja VIZkään pahaa tekisi. Niistä tuli taas ne uudet versiotkin, joten ehkä iltasella täytyy kotona vähän plärätä. Huomatkaa *iltasella*, sillä onhan se sanomattakin selvää, että ohjelmat opetellaan omalla ajalla.

VALTA SISÄLTÖÖN Kukaan ei voine kieltää sitä, etteikö esimerkin peilaantuneiden ikkunoiden virhe ainakin liittynyt CADiin ja etteikö sillä olisi ollut jotain vaikutusta, tai siis valtaa, lopputulokseen. Mutta onko

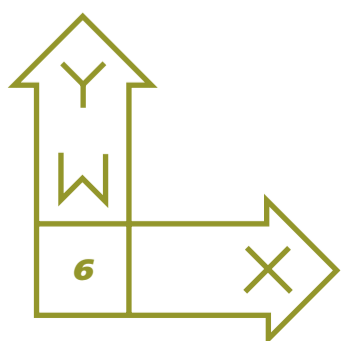
CADin valta vain näitä murusia, vahingossa väärinkäsityksistä johtunutta pikkukömmähdyistä, jossa se oli vain yhtenä sattumana sopassa?

Huolestuttavampaa nimittäin olisi, jos CADilla olisi todellista valtaa työme sisäلتööن. Kun tätä kysytään suunnittelevalta arkkitehdilta, hän lienee kovin haluton moista tunnustamaan. Mutta ihminen on kumma eläin, hän pyrkii onnistumisiin ja välttelee vaikeuksia sekä epäonnistumisen kenkkua tunnetta. CAD taipuu huonosti moniin asioihin. Riittää kun käyttäjä kerran yrittää CADilla jotain, joka ei oikein ole sen heiniä – verinen nenä muistonaan hän ei ainakaan heti yritä samaa uudelleen. Onko se kustannuspuolen vai arkkitehtien oma valinta, että ortogonaaliset muodot ovat kovin suosiossa plastisten sijaan? Onko Bilbaon Guggenheim-museo siksi niin kurvikas, että Gehryn porukka käyttää normaalia arkkitehtCADia pystyvämpää high-end insinööriohjelmaa? Kenties näin kompleksi hahmo valittiin ainakin osittain siksi, että se oli nyt ensimmäistä kertaa mahdollista. Muistan jopa lukeneeni kommentin, ettei museo heidän mielestään olisi edes ollut järkevästi tehtävissä konventionaalisella tekniikalla. Kääntäen tietysti voidaan kysyä, että olisiko vuorostaan se ollut kynän rajoittava valtaa, jos Gehry käyttäisi rapidoja ja olisi niiden varassa tehnyt jotakin yksinkertaisempaa?

CADilla näyttää kuitenkin siis olevan valtaa myös suunnittelun sisältöön jopa alamme huipulla, joten kieltäjien lienee syytä pehmittää kantaansa. Itse olen varma siitä, että CADilla on vaikutuksensa, aikamoinenkin, moniin sisällöllisiin asioihin, joita emme edes tule ajatelleeksi. Jokainen työkalu sanelee muodollaan mitä sillä voi tehdä. Kun vaihdoin, mitä menetimme ja mitä saimme? Tapahtuiko tämä vallansiirto hyvillä mielin ja harkiten? Ainakin minulla olisi huomattavasti parempi olo, jos se olisi tapahtunut tietoisesti. Saattoi kuitenkin käydä niin, että kun CAD otettiin käyttöön, etukäteen olkaa hyvän sijasta sanottiin jälkikäteen oho.

VALTA TYÖSSÄ Joskus tulee mieleen, kuinka merkillisen ajan rakennussuunnittelun historiassa olen saanut elää. Ehkäpä ainoan kerran koko arkkitehtikunnan historiassa CADin vuoksi on ollut se nurinkurinen tilanne, että nuoret opettavat vanhoja.

Kun 90-luvun alussa lama löi väen pihalle, ja kun uusi nousu lähti varovaisesti liikkeelle, tietokoneet ja CAD nähtiin keinona pitää kustannukset kurissa. Arkkitehtikoulutus tai toimistot eivät olleet CADia suosineet ja osajista oli hirvittävä pula. Minutkin aneltiin jonkin



puskaradion kautta joskus vuonna -94 erääseen keskustan toimistoon konsultiksi. Olin saanut jo nimeä aihepiiriin tiimoilta kun olin mikroluokan kaikkien viiden koneen ylläpitäjä. Olin myös vanhalla nörttipohjalla itseopiskellut CADin melko nopeasti ollen yksi harvoista jotka käyttivät sitä kouluhommissa. Mutta arkkitehti-toimistojen rutiineista tai edes työn todellisuudesta minulla ei ollut mitään hajua. Hitto, saatoipa jopa olla toinen kerta elämässäni kun olin oikeassa arkkitehti-toimistossa. Tunsin oloni hölmöksi, kun minä, toisen vuosikurssin opiskelija ja 21-vuotias junnu, selitin 30 vuotta alalla olleille, miten heidän tulisi uudella aikakaudella duuninsa hoitaa. Toimiston omistajat istuvat vastapäätä tapittamassa ja nyökkäilemässä rustaten muistiinpanojaan. Kun tajusin, että he luultavasti nielevät purematta melkein kaiken sanomani, suorastaan kauhistuin: miten paljon minulla olikaan lainassa CAD:ta valtaa. Olin hypännyt suoraan monta askelta eteenpäin (ja ehkä sivulle) alan ekspertiksi, kun arkkitehtuurin taitojeni puolesta olisin voinut jo ehkä seuraavana kesänä päästä toimistoon keittelemään kahvia ja kopioimaan lupakuvia.

Yhä kuulee tarinoita, joissa ikääntyvät pomot antavat alaisilleen käsittämättömiä aikatauluja, kun eivät itse ole vielä kovin selvillä softan kyvyistä tai edes toimintaperiaatteista. Osaisitko kuvitella arkkitehtiopiskelijan selittäneen toimistonomistajalle vaikkapa 60-luvulla miten käytetään kynää? Entä pomon soittavan lauantai-iltana kännykkääsi kysyen taas keran, miten kuvan saa ulos printeristä?

Tuo 90-luvulla alkanut muutos ei vielä ole kokonaan ohi, ei ehkä koskaan menekään, sillä muutos näyttää olevan tietotekniikan harvoja pysyviä asioita. Vaikka viimeisetkin jäävät alkavat olla CAD-käyttäjää, todellisen integraation aste vaihtelee. Monessa toimistossa eletään vain yhden horjuvan askeleen verran CAD-maailmassa. Ja jokainen lisäaskel, joka IT-rintamalla otetaan, on aina kivuliasta muutosta. Ei riitä, että asiat muuttuvat toimiston sisällä, sillä työhön liittyvät muut tahot ovat aina takuulla eri tahdissa. Kaikkien jatkuva yhteensovittaminen teettää virheitä ja työtä. Enkä edes aio aloittaa muista aiheista sivuavista kysymyksistä, kuten lyhentyneet suunnitteluaika, versioepäyhteensopivuudet tai kasvanee investoinnit.

VALTA OPISKELIJAAN Meillä opiskelijoilla on vähän suunnittelukokemusta ja softa komentelee varmasti eniten juuri meitä. CADin opettelulle jopa arkkitehtuurin oppimisen kustannuksella ei edes näytä olevan vaihtoehtoa, sillä pahimmillaan IT-puolen hallinta näyttää olevan ainoa määre, jolla arkkitehtiopillan kelpoisuus todetaan – ainakin työelämän suunnassa. Ajan henki luikertelee joka nurkasta, kun ilmoitustaululta ja sähköpostista puskee työpaikkailmoituksia. Oletko nähnyt viimeiseen viiteen vuoteen ainoatakaan, jossa hakijalta ei edellytetäisi CADin tai jonkin muun ohjelman hyvää tuntemusta? Ihmiset näyttävät klikkiytyvän auto- ja archi-leireihin, eksentrikot ja japanilaiset vectorworks-poppooseen ja yhdyskuntasuunnittelijat ajavat töissä Bentleyä. Työhuoneella ware palaa.

Pitkä matka on kuljettu, että tähän tilanteeseen on tultu. Joskus vuoden -96 paikkeilla Otaniemen ainoalle CAD-kurssille oli niin hirvittävä tunkku, ettei osaston suurimpaan luentosaliin ollut mahtua. Harjoituksissa luuli tulleensa julkisten rakennusten välikritiikkiin, kun todella näytti siltä että muutama tyttöparka on porun partaalla, taisipa itkeäkin. Onneksi en vielä silloin opettanut CAD:ia, sillä se oli aikaa, jolloin monet vuosikerrat eivät olleet joutuneet juuri minkäänlaisiin tekemisiin koneiden kanssa koulu- tai opiskeluaikoinaan. Tampere ja Oulu selvisivät helpommalla, sillä siellä satsattiin opetukseen aikaisemmin. Helsinki kärsi, sillä osaston opetuksessa oli työnnetty pää pensaaseen ja leikitty näkymätöntä monta vuotta. Aiheen opetusta oli ehkä juuri nimeksi, vaikka työelämä ja ulkomaailma vanhoivat jo CADin nimeen. Monen vuosikurssin ajan keräytynyt, vaille CAD-opetusta jäänyt joukko oli melkoinen. Niillä jotka eivät itsenäisesti olleet etsiytyneet koneiden pariin tai olleet muuten nörttejä syntyjään, oli ehkä muutama kauhukokemus sen ajan DOSsien ja muiden ylämuistien konfigurointien kanssa. Monille näistä väliinpuotoajista oli jossain vaiheessa kypsytynyt vakaa usko siihen, etteivät koneet ja ”näin epätekninen ihminen kuin minä” ole tehty toisillemme. Mutta heillekin nurkan takana pilkottava työelämä oli jo lyönyt tiskiinkin karut kortit: joko nokittaa panoksiaan CADille tai passata ja alkaa etsiä muita päivätöitä. Se oli monille vähän liikaa, kokemus näytti vastavan sitä kun kol-

mivuotiaalle yrittää syöttää ylisuurella lusikalla kalanmaksajälyä. Kyynel silmäkulmassa ja yökkien se ehkä uppoaa, kun pikku palkinto odottaa yläkaapissa.

MITÄ ON CADIN VALTA? Yhtäkkiä alkaa näyttää siltä, että CADilla on hirvittävästi valtaa. Se tuntuu vaikuttavan suunnittelun sisältöön, palkkaavan työntekijät, kääntävän hierarkiat, itkettävän, jäytävän oma- ja itsetuntoa sekä sysäävän minunkin urani toisille raiteille.

Mitä on CADin valta tai valta yleensä? Kaiketi se on kykyä vaikuttaa johonkin asiaan tai ihmiseen. Ja kun ihmisellä on valtaa toiseen hän on ilmeisesti ns. auktoriteetti. Mieleeni muistuu lukion äidinkielen tunti reilu kymmenen vuotta sitten, kun tuli puhetta opettajien auktoriteetista. Opettajani, viiltävään ironiaan perustuvan auktoriteetin mestari Vuokko ”Voke” Rairio innostui innostui ranskalaisin viivoihin pohtimaan, että on olemassa ainakin persoonan, iän, aseman ja tiedon tuomaa auktoriteettia. Mutta silloin listalle ei, yllätys yllätys, ilmestynyt CAD. Eikä välttämättä pitäisi ilmestyä nykyäänkään, sillä sen auktoriteetti ja valta lymyää tieto-sanana takana. Lienee turha muistuttaa, miten kuuluu vanha laatus: tieto on valtaa.

Tiedon valta on avain aikaamme ja CADin valta on tiedolta enimmäkseen lainassa. Kun tietoa puuttuu, reaktio on pienemmässä mittakaavassa sama kuin niissä itkuisissa CAD-harjoituksissa: kauhu kuristaa, en hallitse, olen kelvoton arkkitehti.

Tuoreimmat opiskelijasukupolvet oppivat pehmeämmin ja asiaan on helppo suhtautua melko suruttomasti, kun ei muusta tiedä. Joskus tuntuu, että vuosien CAD-asiaa edistävän työn ja työpaineiden vauhdittamana viesti on mennyt vähän liiankin hyvin perille. On syytä pitää mielessään, että CADin osaaminen on se osa ammattitaitoa joka menettää arvoaan kaikkein nopeimmin, eikä tässä asiassa kannata kenenkään mennä liiallisuuksiin. CADin valta riistetään siltä takaisin hankkimalla riittävä määrä tietoa, paitsi sopivassa määrin CADista itsestään, ennen kaikkea muista ammattiin liittyvistä asioista. Esimerkiksi siitä, että Suomessa ikkunakuvat tehdään sisältäpäin. Tänä iltana voisi kuitenkin olla myös hyvä hetki venytellä vähän hartianseutua, unohtaa huono omatunto, eikä jäädä ainakaan VIZiä pläämään. Soita kaverit kasaan ja lähde baariin. Puhu vuoroviljelystä tai leijanrakentamisesta.

Kun kokemus ammatissa ja elämässä on oikeassa suhteessa CADiin, olet oikealla tiellä, siirtynyt asian ulottumattomiin. Jos CADilla jossain onkin valtaa, se ei enää sinua kosketa. Häntä ei heiluta koira.





KUN TODELLISUUS EI RIITÄ

TIMO SIISKONEN teksti

Varhaisimmat tietokonepelit olivat varsin pelkistettyjä eivätkä juurikaan eronneet lautepeleistä. Väline oli toinen, mutta ajatus samansuuntainen. Pyrkimyksenä oli tehdä ihmismieltä kiihottavia ja viihdyttäviä leikkejä. Monesti näissä tavoitteissa onnistuttiinkin. Tetris on varmaankin eräs tietokonepelihistorian loistavimpia esimerkkejä siitä kuinka yksinkertainen ajatus, tässä tapauksessa eri muotoisten ja väristen palikoiden siirtely oikeille paikoille, saa ihmiset istumaan tuntikautia tietokoneen näytön ääressä.

Nykyisin valtaosa peleistä panostaa graafiseen näyttävyyteen ja voidaankin sanoa, että elämme 3D-pelien valtakautta. Laitteistojen kehittyminen on antanut mahdollisuudet luoda näyttäviä kolmiulotteisia maailmoja kotikoneille. Pelit ovat monellakin tapaa mielenkiintoisia. Viime aikoina on kuitenkin puhuttu paljon pelien sisältämästä väkivallasta ja sen vaikutuksesta lapsiin ja nuoriin. Valitettavan usein pelit ja elokuvat on leimattu syntipukeiksi lasten pahoinvointiin, unohtaen puhutaanko syystä vai seurauksesta.

Tietokoneen näyttö on kaksiulotteinen pinta, jolla pyritään luomaan kolmiulotteinen tilavaikutelma. Kyseessä on elokuvan kaltainen väline, sillä poikkeuksella, että peleissä pelaaja itse tuntee liikkuvansa ja muodostaa näin omia reittivalintoja ja näkemyksiään tiloista. Kuinka luoda illuusio tilasta, jota ei ole olemassa? Ongelmassa törmätään samoihin kysymyksiin kuin aidon tilantunnon luonnissa betonista ja tiilistä.

Me havainnoimme ympäristöämme aistein ja niihin liittyvin mielikuvin. Tietokoneen oheislaitteilla voidaan käyttäjälle välittää kuvaa, ääntä ja joissakin tapauksissa jopa tuntemuksia: autosimulaattorin ratti voi vääntää vastaan ja tärinä. Kuva ja äänimaisemat ovat kuitenkin ne voimakkaimmat välineet, joilla luodaan tilaa ruudulle. Pelkästään perspektiivin käytöllä saadaan aikaiseksi kolmiulotteista kuvaa muistuttava taso, mutta pelkkä yksittäinen taso ei riitä päästämään sisälle kuvaa. Liike on eräs voimakkaimmista tekijöistä, joka saa visuaalisen kokonaisuuden näyttämään aidolta. Elokuvasssa kamera-ajo tai vaikkapa animaatio antaa meille enemmän tietoa tilasta kuin yksittäinen kuva. Tällä tavalla pystymme kurkistamaan kohteen taakse. Peleissä pelaaja valikoi itse mihin liikkuu ja mitä katsoo. Tämä lisää tunnetta tilan hallinnasta. Jo lyhyen pelisession jälkeen pelaaja pystyy suunnistamaan sokkeloisissa tunneleissa muodostamiensa mielikuvakarttojen avulla. Nämä mielikuvakartat ovat muodostuneet pelintekijöiden antamista vihjeistä ja maamerkeistä. 3D-pelien tekijät toimivat näin ollen arkkitehdin tavoin luomissaan keinotekoisissa maailmoissa.

Tällä hetkellä Suomen ”peliteollisuus” koostuu noin sadasta työntekijästä, jotka työskentelevät parinkymmenen hengen työryhmissä. Viimeaikaisista saavutuksista mainittakoon miljoonamyyntiin yltänyt ja palkittu Remedy Entertainmentin Max Payne. Muita tunnettuja suomalaisia pelitaloja ovat Housemarque, jonka tuotoksista mainittakoon Supreme Snowboarding sekä uusi tulokas Bugbear, jonka peli Rally Trophy on otettu mukavasti vastaan. Tällä hetkellä pelitaloissa työskentelee muutamia arkkitehtejä ja arkkitehtioppilaita. Olisiko arkkitehdeille suurempaa työsarkaa 3D-pelien maailmassa? Kysymyksen vastaa Saku Lehtinen, joka on nähnyt elämää aidan molemmilta puolilta toimiessaan pelimaailmassa 15 vuotta ja vaikuttaessaan Otaniemen arkkitehtiasastolla jo useamman vuoden ajan:

”On ja ei. Siinä mielessä kyllä, että arkkitehdin koulutus on erinomainen suunnittelijan yleiskoulutus, joka on sovellettavissa hyvin pelimaailmaan ja jopa ohjelmointiprojekteihin. Peliprojektissa on paljon yhtäläisyyksiä esimerkiksi rakennussuunnittelun vaatimiin prosesseihin.

Kummassakin on periaatteessa luova tehtävä, jossa pitää pienistä erillistavoitteista (esimerkiksi pelitapahtumat tai tilaohjelma) ja toiminnallisuusvaatimuksista (käytettävyys, konventiot, tekniset vaatimukset ja rajat, eri osatekijöiden yhteydet, painotus) osata kasata mielekäs kokonaisuus, jossa on mielellään vielä ”sitä jotain”.

Lisäksi nykyisenä 3D-pelien valtakautena kyky hahmottaa tilaa, sekä siihen liittyvien tietoisten ja alitajuisten viestien hallinta (sakraali, uhkaava, houkutteleva...) on pelinteossa hyvin tärkeä taito. Tietenkin hyödyllistä on myös ymmärtää pelaajien intuitioita, kuten ohjata hänet tekemään erilaisilla implisiittisillä viesteillä jotain (ylenmääräisten erillisten ohjeiden antaminen on usein huonoa suunnittelua, pelaajan pitäisi tajuta automaattisesti tehdä oikeita asioita). Jos vielä päälle lyödään hyvä arkkitehtuurin tyyliisuutien ja historian tuntemus, josta tarpeen mukaan ammentaa ja soveltaa 3D-maailmoin tarvittavia ominaisuuksia (esimerkiksi scifi-leffojen hengessä), voidaan sanoa, että arkkitehdillä on paljonkin pelinkehityksessä tarvittavia taitoja.

Siinä mielessä ei, että peliteollisuus on alana ainakin toistaiseksi teknisesti ehkä kaikkein vaativin viihdeuuden uuden teknologian sara. Peli- ja muu viihdeteollisuushan on se veturi, joka vie tällä hetkellä koneiden laitteistokehitystä ja päivittymistä eteenpäin.

Kehitysryhmän rakenne ja projektin luonne määräävät millaisella teknisellä osaamisella varustettu arkkitehti voi toimia menestyksekkäästi peliteollisuudessa. Joissain tehtävissä ei tarvita paljonkaan syvempää tietämystä, mutta yleisesti voi sanoa, että harvalla arkkitehdillä tai -opiskelijalla on riittävästi teknistä ymmärrystä ja kokemusta. Vuosien 3DStudio Max ja Photoshop -kokemus ei ole vielä kovinkaan suuri ansio, vaan pikemminkin minimivaatimus. Sen lisäksi kaivataan ainakin kykyä soveltaa arkkitehtiosaamista pelimaailmaan, ymmärrystä ohjelmoinnista ja laitteiston toimintaperiaatteista, taitoa tehdä kevyttä mutta näyttävää grafiikkaa sekä pelikonventioiden ja tuotantoprosessien tuntemusta. Mielellään tulisi olla myös aikaisempaa työkokemusta ja hyviä työnäytteitä.

Ääriesimerkki parhaasta arkkitehdista pelipuolella on verrattavissa tietoteknisessä mielessä Bramante- tai Buckminster Fuller- tyyppiseen arkkitehtiin. Hän on kokenut, nerokas ja rakennusmateriaalit (koneet) aivan ytimeen saakka tunteva. Hän soveltaa työkaluillaan ja ehkäpä jopa ohjelmointitaidoillaan kokonaan uuden ja kestävä, mutta elegantin rakennerratkaisun (vaikkapa graafisen tehosteen, joka on optimoitua ja näyttävä), jota osaa soveltaa rakennuksessa tehokkaasti, ja koko juttu on toteutettavissa. Lopulta koko homman *clou* onkin jossakin muualla ja kaikki muodostaa luontevan kokonaisuuden, jota on kiva pelata. Vähempikin tietysti riittää, kunhan nyt hiukan enemmän kuin web-graafikon taidot löytyy.”

Tällä hetkellä useat 3D-pelit pyrkivät luomaan reaali maailman kaltaisia tiloja tai ainakin 3D-tiloista löytyy paljon viitteitä todelliseen maailmaan. Tämä lienee siksi, että on helpompaa mallintaa olemassa olevaa ja toisekseen siksi, että pelaajat ovat eläneet todellisessa maailmassa ja oppineet sieltä asioita, joita pelintekijän ei tarvitse enää opettaa uudelleen, jotta peliä voitaisiin pelata. Kuitenkaan pelien virtuaali maailmassa ei ole painovoimaa, eikä muitakaan rakennuksia rasittavia kuormia ellei niitä ole sinne tietien tahtoen muodostettu. Peleissä voidaan periaatteessa olla mitä mielikuvituksellisimmassa paikoissa ja tehdä mitä eriskummallisimpia asioita. Suurin tilojen suunnittelua rajoittava tekijä, teknisen kehityksen ohella, on pelaajien sopeutuminen peliin ja sen pelattavuus.

Odotan mielenkiinnolla mitä pelien tulevaisuus tuo tullessaan. Teknisesti päästään varmaankin elokuvatasoiseen jälkeen, mutta silloin herää mielenkiintoisia kysymyksiä. Kuka haluaa juosta virtuaalijalkapallon perässä, kun voi mennä puistoon potkimaan oikeaa palloa? Entäpä kuka haluaa pelata väkivaltaista peliä, jonka pelaaminen saa voimaan pahoin? Kehitys varmaankin muuttaa pelien sisältöä ja roolia suhteessa muuhun mediaan. Kuinka käy elokuvan? Viitsiikö kukaan enää mennä katsomaan valmiiksi pureskeltuja elokuvia, kun saman voi kokea henkilökohtaisesti? Entä voidaanko tulevaisuudessa rakennuksen suunnitelma toteuttaa pelinä, johon käyttäjät pääsevät tutustumaan ennen rakentamista ja näin testata ihmisten käyttäytymistä eri tilanteissa, esimerkiksi tulipalossa?



MIKÄ LOMAA?

ANTTI KARSIKAS teksti

Kihelmöivä lähdön tuntu, jännittävä matka (nykyään ehkä poikkeuksellisen jännittävä). Väsyneenä mutta onnellisena perille ja nukkumaan. Herääminen uudessa, vieraassa maassa, tutustuminen sen kulttuuriin ja tapoihin. Ensimmäiset haparoivat sanat tuntemattomille, kotiutuminen, rentoutuminen. Ilakoiminen iltamyöhään niin että suussa maistuu vielä huomennakin. Onnellinen väsymys, huolettomuus, arjen hylkääminen.

Se on lomaa jota viettää normaali ihminen. Hän on onnellinen päästyään eroon ainaisista työasioista, rutiinista ja kiireestä. Lääkäri ei lomallaan tutki sairaita eikä kierrä sairaaloita, pankkivirkailija ei vaella innostunut virne kasvoillaan pankista pankkiin, eikä lentäjä tyydy majoittumaan lentokentän hotelliin, vaikka ikkunasta olisikin mainio näköyhteys lentoaseman kuhinaan ja uusimpiin lentokoneisiin.

Mutta arkkitehdit ja arkkitehtiopiskelijat, siinäpä merkillinen ihmistyyppi. Lähes poikkeuksetta arkkitehdin loma muuttuu, ensin tosin verkkaaisesti mutta sittemmin kiihtyvillä kierroksilla – ekskursioksi. Perille päästyään alan mies tai nainen jaksaa kiertää taloja järjestömyyksiin asti ja

on valmis nipistämään jokaisen liikenevän hetken rakkaan ammattinsa vaalimiseen, vaikka siten tekosyiden siivittämällä ajalla, pettäen itseään ja muita.

Mikä sitten on se kiihoke joka saa arkkitehdin uhraamaan oman ja siinä sivussa ehkä perheensäkin loman työlle? Onko se pieni, tai oikeastaan vähintään keskisuuri Narkissos joka asuu jokaisessa arkkitehdissä? Onko se unelma kollegojen ihailusta vai halu koettaa aitoa sankariarkkitehdin viittaa; pienen taiteilijan ponnistus imeä itseensä suuruutta? Vai voiko valtiovaltaa syyttää: onhan se aina oletettu että arkkitehti kehittyä ja koulutuu omavaraisesti. Edelleen, onko keskivertoarkkitehdillä edes varaa tehdä erikseen lomaja ekskursiomatkoja? Eikö arkkitehti osaa viettää lomaa kun on kerran työn makuun päässyt? Säätelläänkö lomailuintoa seuraavaan lomaan?

Niin tulevat kuin nykyisetkin arkkitehdin puoliosot naurahtavat hermostuneesti, pieni pilkahdus katkeruutta äänessään – tai itkevät jos ovat sitä tyyppiä – kun muistellaan menneitä tai tulevia lomamatkoja. Olisikohan arkkitehdinkin syytä olla edes joskus vain ihminen?

ELINEHTO

EEVA KYLÄKOSKI teksti

”Arkkitehdit eivät ole insinöörejä, rakennuttajia, sosiologeja, talousanalyttikkoja eivätkä urakoitsijoita. Olla hyvä fyysisen ympäristön suunnittelussa, on riittävän suuri haaste.” Näin kirjoittaa amerikkalainen arkkitehti Roger K. Lewis kirjassaan *Architect? A Candid Guide to the Profession*.

Amerikassa on arkkitehdin asema samantyyppinen kuin Suomessa. Saksassa sen sijaan arkkitehdit ovat arvossaan kartellitaksoineen. Heillä onkin rakentamisvaiheessa suurempi rooli; arkkitehti hoitaa usein myös rakennuttamistehtävät. Itse rakentaminen tehdään *nach Fachlosen*, ammattikunnittain.

Meillä Suomessa urakkamuotoa valittaessa suunnittelu on yksi heittopussi muiden tehtävryhmien joukossa. Ennusteiden mukaan perinteisten pääurakkamuotojen rinnalle tulee lisääntyvässä määrin vaihtoehtoja. Uusimpien urakkamuotojen ideana on mm. säästö rakentamisprosessiin käytetyssä ajassa. Perinteisessä pääurakkamuodossa suunnitellaan kohde valmiiksi, minkä jälkeen pyydetään tarjoukset rakentamisesta. Suunnittele ja Rakenna -muodossa urakkatarjousta pyydetään jo viitesuunnitelmien tai hankesuunnitelman perusteella. Silloin urakoitsijan tekemien luonnosten perusteella lyödään lukkoon yleisratkaisu ja määritellään laatu-taso. Projektinjohtomuodoissa suunnitellaan sen sijaan yhteistyössä eri osapuolten kanssa. Silloin tilaajalla on vielä rakentamisvaiheessa mahdollista valinnoillaan vaikuttaa hintaan ja laatuun. – Ovatko arkkitehdit kiinnostuneita uusista kuvioista?

Arkkitehti on generalisti. Rajallinen aika ei kuitenkaan riitä joka paikkaan. Arkkitehdin ammatti määrittää Rakennusten suunnittelu -kirjan mukaan:

”Arkkitehti on asiantuntija rakennusprojektin tilankäytössä ja esteettisissä asioissa. Lisäksi hänen tulee tuntea riittävästi teknisiä ja taloudellisia kysymyksiä voidakseen valita oikeat suunnitteluratkaisut. Arkkitehti suunnittelee projektia kokonaisvaltaisesti varmistaakseen korkeatasoisen lopputuloksen.”

Ihmettelen, miksi Otaniemen arkkitehtuurin koulutusohjelmassa ei ole yhtään pakollista kurssia rakentamistaloudesta. Ehkä siksi, että arkkitehtikoulutuksen kurssit ovat laajoja ja suunnitteluharjoitustehtävät vievät suurimman osan ajasta. Suunnittelukurssien rinnalle on kuitenkin mahdollista valita muita kursseja. Tommy Tabermannin mukaan: ”Kaikkea saa tehdä. Kaikkea pitää tehdä. Kaikkia ovia täytyy tempoa, kaikkia kuita kurkotella. On olemassa vain yksi ehto, elinehto: Värisävää sielua ei saa tallata.”

M. Kiiskinen, R. Seppälä: Rakennusten suunnittelu, tehtävät ja sopimukset, [kirjallisuus](#) 1995, Rakennustieto Oy

Roger K. Lewis : Architect? A Candid Guide to the Profession, 1985, The Massachusetts Institute of Technology

Tommy Tabermann: Intohimon panttivanki, 1980, Weilin + Göös



1 max payne © remedy [kuvat](#)
2 rally trophy © bugbear
3 supreme snowboarding © housemarque

4 rez © uga/sega
5 resident evil 3 © capcom
6 shenmue © sega-am2



**"KUN ARKKITEHTI ON
KERRAN VIIVAN VETÄ-
NYT, EI SE PAIKALTAAN
HELPOLLA HIEVAHDA"**

ARKKITEHTI SUUNNITTELI

EERO PUURUNEN teksti ja kuva

Siitä huolimatta, että lehdissä on maalailtu kuvaa Pekka Helinistä 2000-luvun Helsingin suunnittelijana, olen otaksunut hänen olevan todellisuudessa vain sätkynukke rakentajien ja rakennuttajien käsissä. Samaa oletin kaikista muistakin arkkitehdeistä. Olin ottanut totena myös ainaisen laulun arkkitehtuurikilpailuista vallankäyttäjien pusku-
traktoreina. Helsingin kaupunkisuunnittelua johtava Pekka Korpinen sai minut näkemään asian toisin.

KAMPIN!

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen on häikäilemätön tyranni. Hän pitää Helsingin kaupunkisuunnittelua rautaisessa otteessaan alistaen koko suunnittelukoneiston omalle tahdolle. Vastustajiansa yli hän marsii kengänpohjat narskuen. Tällaiset aatokset takaraivossani astelin kaupungintalolle Korpista haastattelemaan.

Aikeenani oli käsitellä lehden tämänkertaisen teeman mukaisesti valtaa ja sen käyttöä arkkitehtuurissa ja kaupunkisuunnittelussa. Oivan esimerkkitapauksen muodostaisi Kampin-Töölönlahti -alue. Jo yksin Kampin tuleva linja-autotermiinali on, kuten Korpinen itse on aikanaan todennut, niin iso ja vaikea projekti, ettei samanlaista ole Helsingissä aikaisemmin tehty. Alueen tulevaisuus tuntuu kiinnostavan poikkeuksellisen monia. Kenties eniten palstatilaa on saanut VR:n vanhojen tavaramakasiinien ja musiikkitalon vastakkainasettelu. Tähän jokaisella on oltava jotain sanottavaa! Asiaan puuttuvat jopa tahot, joille se ei millään tapaa – ainakaan osan kaupunginvaltuutetuista mielestä – kuulu, kuten ministerit Hassi ja Niinistö. Tällaisessa sopassa, kenties koko Suomen tämän hetken tärkeimmässä rakennusprojektissa, täytyy velloa varsinainen titaanien valtataisto! Mutta keitä ovat nämä titaanit? Pekka Korpinen on mies paikallaan vastaamaan tähän kysymykseen.

Korpinen vie keskustelun hetimiten toisille urille: ”Pysytään mielummin yleisemmällä tasolla – tätä asiaa on jauhettu ja jauhettu. Puhutaan mielummin arkkitehtien vallasta!” Arkkitehdit ovat Korpisen mukaan paksunahkaista porukkaa: kun he kerran viivan suunnitelmiin vetävät, ei se paikaltaan helpolla muiden pyynnöstä hievahda. Kun suunnitelmat päätyvät sille tasolle, jolla Korpinen asioita käsittelee, ei suunnitelmiin enää piirretä viivan viivaa. Arkkitehdit tuntevat olevansa koulutuksensa perusteella omalla älyllisellä tasollaan – heidän ei mielestään tulekaan huomioida ”maallikoiden” näkemyksiä. Itse asiassa arkkitehdit ovat suurin este vuorovaikutteisen suunnittelun kehittymiselle! Korpinen myöntää tosin, että ihmisen soveltuvuutta kaupunkisuunnittelijaksi on vaikea punnita muullakaan tavalla kuin koulutuksen perusteella – jonkinasteista muiden näkemysten huomioonottamista hän kuitenkin penää. Hänen mukaansa suomalaiset arkkitehdit myötäilevät kansainvälisiä muotivirtauksia rakentaen lasista ja teräksestä. Moni muu jää kaipaamaan perinteisiä materiaaleja ja räystäitä talojen katoille. Lisäksi arkkitehtimme käsittelevät rakennuksia irrallisina objekteina, eivät osana kaupungin tilallista rakennetta. Korpinen puhuu Suomeen harvinaisen sitkeästi pesiytynestä modernismista ja toteaa: ”Sen päättehtävä on ollut kaupunkitilan tuhoaminen”. Hän näkisi mielellään jonkin uuden suunnittelupe-
rusteen rantautuvan Suomeen. Kiirehtii kuitenkin samaan hen-
genvetoon lisäämään: ”En minä silti historismia kannata. Tosin myös modernismia voidaan jo pitää kertaustyylinä. Oleellista uudessa paradigmassa pitäisi olla ympäristön eli kontekstin nykyistä parempi huomioonottaminen”.

RAHALLA EI SAA Kun koetan hahmotella kysymystä rahan vallasta, Korpinen pääsee lempi aiheeseensa: hänen mielestään historiassa raha on kerta toisensa jälkeen kerääntynyt ihmisille, joilla on huono maku. Tästä poikkeuksen muodostaa renessanssin ajan Italia, jossa ”varakkuus yhdistyi hämmästyttävästi hyvään makuun”. Jostain syystä Korpinen viittaa samassa yhteydessä äkkirikkaan Norjan oopperatalohankkeeseen Oslolla, jonka kustannukset liikennejärjestelyineen tulevat olemaan kahdeksan miljardia – Herra tietää mitä. ”Sellaiseen meillä ei Suomessa ole varaa, täällä ei voi lähteä retostelemaan”, Korpinen toteaa. Hänen mukaansa Suomessa onkin aina suosittu tyylejä, joiden puitteissa on halpaa rakentaa, kuten funkis, minimalismi ja betonibrutalismi.

VALLAN VÄÄRÄT KASVOT Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen apulaiskaupunginjohtaja Korpisen toimialaan kuuluu (kuten asia kaupungin verkkosivuilla ilmaistaan) yhdeksän lautakuntaa ja virastoa. Kysymykseen, miten hän kokee Helsingin kaupunkisuunnittelussa käytettävän vallan henkilöitymisen itseensä Korpinen vastaa lyhyesti: ”Se on median luoma kupla. Media tarvitsee pääpahan ja tällä hetkellä se olen minä. Kai se on tarpeellista ja hyvä että tällainen henkilö on olemassa”. Korpisen mukaan media levittää muutoinkin virheellistä tietoa, joka voi vaikuttaa jopa valtuustojäsenten päätöksiin. Ovatko valtuutetut sitten epäpäteviä? Eikö heillä pitäisi aina olla saatavilla riittävästi lahjomatonta, oikeaa tietoa päätökseen kuin päätökseen liittyen? Heillähän se lopullinen päätäntävalta on. ”Kyllä valtuutettumme ovat yleensä paremmin perillä kaupunkisuunnitteluun liittyvistä asioista, kuin moni muu kaupunkilainen. Osa heistä on perehtynyt asioihin oikein syvällisestikin, esimerkiksi lautakuntatyönsä kautta”. Korpinen toteaa pienoismallien olevan erinomainen tapa tutkia kaupunkitilallisia asioita. Valitettavasti kaupungilla ei ole mitään mahdollisuutta tehdä sellaista jokaisen kaavan jokaisesta kohteesta.

Entäs mattimeikälaiset sitten? Mistä me saamme tarvitsemamme tiedon ja mitkä ovat meidän vaikutusmahdollisuutemme? Uuden Maankäyttö- ja rakennuslain vaatimus suunnittelun vuorovaikutteisuudesta ei Korpisen mukaan mullistanut kaupungin tiedotustoimintaa; asia on aina hoidettu hyvin. Hän näkee tiedottamisen tulevaisuuden internetissä. Kun 3D-teknikkaa saadaan kehitettyä vielä askel eteenpäin, niin että kaupunkilainen voi todella astella virtuaalisessa kaupungissa tutustuen uusiin suunnitelmiin, tarjoaa se todellisen informaatio- ja vuorovaikutusväylän. Nykyisellään on tyydyttävä katselemaan piirroksia ja pienoismalleja – ja sitäkin voi tehdä vain harvoin ja valittuina päivinä. Korpinen arvelee tasokuvien olevan monelle jokseenkin vaikeita ymmärtää. Niinpä esimerkiksi Töölönlahden taidepuistossa olleessa esitelypisteessä oli oppaat, jotka auttoivat tulkitsemaan suunnitelmia. ”Suunnittelun kulloisenkin vaiheen saa tietää myös virkamiehille soittamalla”, Korpinen lisää.

Korpinen tietää monien yhdistysten ja yksityisten henkilöiden tekevän hyvää työtä ottaessaan kantaa kaupunkikuvallisiin asioihin. Tästä huolimatta hän toteaa: ”Tämä lausunto on aikaisemmin johtanut väärin tulkintoihin, mutta vaikuttaa siltä, että mitä useamman mielipidettä suunnittelussa kuullaan ja huomioidaan, sitä useampi on tyytymätön”. Kansanäänestyksiä Korpinen pitää periaatteessa hyvänä ratkaisuna, kaupunkisuunnittelu vain on usein niin monisyistä, että asialle vihkiytyneidenkin on vaikea muodostaa kantaa tiettyihin kysymyksiin. ”Kysymysten tulisi olla hyvin selkeitä ja yksiselitteisiä”.

LUPAUKSET PITÄÄ LUVATA Korpinen ei suostu näkemään suurta dramatiikkaa Kampin ja Töölönlahden suunnittelussa. Kissana pöydälle nostetun kaupungin ja valtion välisen sopimuksen, jossa alueelle rakennettavat nelit jaettiin prosentuaalisesti osapuolien välille hän toteaa olleen välttämättömyys: ”Ilman sopimusta Töölönlahdella olisi ratapiha, jonne ei rakennettaisi yhtään mitään”. Suunnitelmia oli päästävä tekemään ilman maanomistuksen aiheuttamia rajoitteita. ”Sopimuksista on yleensä hyvä pitää kiinni. Kaupungin ja valtion on saatava rakentaa se, mitä niille on osayleiskaavassa luonnosteltu”, Korpinen jatkaa: ”Pettämällä ei pitkälle pötkitä”. Kaupungin ja Oy Finnlines Ab:n tekemä sopimus tuntuu sekin olevan Korpiselle arkipäiväinen: ”Kaupunki lupasi Finnlinesille tilat pääkonttorille Kampista – tai muualta – jotta yhtiö siirtyisi kannattamaan sataman rakentamista Vuosaaren Kirkkonummen Pikalan sijaan ja luovuttaisi toimivan sataman maata Pikalasta kaupungille. Sopimus on vastannut odotuksia”.

Korpinen toteaa arkkitehtien katsovan tällä hetkellä kaikkea mahdollista Kampin-Töölönlahti -suotimen läpi. Erityisesti Töölönlahti on muutoinkin lähellä arkkitehtien sydäntä: ”Siellä kulkiessaan arkkitehdit katselevat menneiden aikojen mestareiden tuotoksia ja kuvittelevat, että jos he itse pääsevät suunnittelemaan alueelle jotain, tulee siitäkin mestariteos.” Jos alueelle nyt rakennettaisiin jotain, veisi se arkkitehdeilta mahdollisuuden näihin kuvitelmiin. Niinpä arkkitehdit, usein jo eläkkeelle jääneet, pyrkivätkin itseisarvoisesti muuttelemaan kaavaa, jottei siitä koskaan tulisi valmis. Tähän peliin arkkitehdeilla näyttäisi olevan hyvät eväät: ”Koskaan ei ole liian myöhäistä suunnitella uudestaan. Jos joku rakennus, esimerkiksi musiikkitalo, nyt rakennettaisiin Töölönlahdelle, tulee ehkä kuitenkin vielä koko muu osa kaavaa vetää uudelleenkäsitteilyyn. Kaikkea toivoa ei siis tulevaisuuden Alvar Aaltojen tarvitse menettää”.



PEKKA SAATSI teksti

Arkkitehtikunta elää muutokautta. CAD-suunnittelu on jo lyönyt läpi, 2000-luvun rakennustaide ja ekologinen arkkitehtuuri ovat vielä työpöydällä. Myös pääsuunnittelijatehtävät tuovat uusia tuulia. Arkkitehtikoulutuskin elää jatkuvassa muutoksessa. Kansainvälistyminen ja tietokoneistuminen näyttävät suuntaa. Maamme kolme arkkitehtiosastoa ovat keskenään erilaiset niin painotuksiltaan kuin resursseiltaan. Seuraavassa joitakin suuntaa-antavia lukuja hahmottamaan tilannetta.

TUHANSITTAIN OPISKELIJOITA Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston edeltäjä aloitti toimintansa vuonna 1872. Ouluun alan koulutus tuli 1959 ja Tampereelle kymmenen vuotta myöhemmin. Järjestäytyneitä (SAFA) arkkitehteja on Suomessa kaksi ja puoli tuhatta. Tähän nähden opiskelijoita on valtavasti: Otaniemessä on kirjoilla noin 600 perustutkinto-opiskelijaa, Tampereella 450 ja Oulussa 300. Yhteensä siis reilusti toista tuhatta, keskimääräisen opiskeluajan ollessa kymmenen vuotta. Sisään otetaan vuosittain Otaniemessä kuutisenkymmentä, Oulussa ja Tampereella kolmisenkymmentä arkkitehtioppilasta. Maisema-arkkitehtikoulutuksen osuus ensin mainitussa on vajaat parikymmentä. Vaihto-opiskelijoiden määrä on ollut jatkuvassa kasvussa. Otaniemessä luontosalien penkkejä kuluttaa vuosittain liki viisikymmentä, Tampereella noin neljäkymmentä ja Oulussa vajaa kolmekymmentä ulkomaalaista arkkitehtuurin opiskelijaa, joita tänne vetää usein mielikuva Suomesta Aallon, uuden rakennustaiteen ja puurakentamisen luvattuna maana.

LISÄÄ TILAA! Osastot ovat ajautuneet vuosien mittaan keskuksista kohti periferiaa. Helsingissä on kuljettu pitkä matka Aleksanterinkadulta Otaniemeen, Tampereen osasto on raahannut laukkunsa Tuomiokirkonkadulta Hervantaan. Euroopan pohjoisin arkkitehtikoulu nauttii edelleen urbaanista sykkeestä Oulun keskustassa. Otaniemen osastolla on tiloja Alvar Aallon suunnittelema kampualueella noin 3500 m² ja Kaapelitehtaalla noin

1200 m². Tampereella käytössä on puolentoista vuoden päästä valmistuvan laajennuksen jälkeen noin 4500 m². Oulussa tiloja on niinkään laajennuksen jälkeen noin 3500 m². Lisärakennuksen suunnittelusta järjestettiin kilpailu (Arkkitehtikilpailuja 4/2001), jonka sadosta on käyty viime aikoina keskustelua Arkkitehti uutisissa. Toteutettavaksi valittiin Niklas Sandäsän ja Claudia Auerin vanhaan rakennuskantaan sulautuva ehdotus. Budjetti on 18 miljoonaa markkaa. Tampereella 17 miljoonan markan budjetilla saadaan noin 1700 neliötä lisätalaa, jotka sijoittuvat lasiseen uudisrakennukseen vanhalle sisäpihalle. Suunnittelija on Arkkitehtitoimisto Lasse Kosunen Oy.

ARKKARI ON TAITEILIJ Suomessa arkkitehtikoulutus on alusta asti sijoitettu osaksi teknillisten tieteiden opetusta. Toinen suuntaus maailmalla on opettaa arkkitehtuuria taideakatemioiden yhteydessä. Taideopetus on yhtä kaikki tärkeä osa arkkitehtuurin opetusta. Kaapelitehtaan puu- ja metallityöpajat, iso mallinrakennussali, piirustus- ja maalausali ja kuvanveistosali antavat hyvät puitteet käsin tekemiselle. Tampereella tilanne on ollut heikompi, mutta paranee osittain laajennuksen myötä, jolloin taideluokka kasvaa ja mallipaja saadaan käyttöön. Oulussa on mahdollista suuntautua myös teolliseen muotoiluun, ja opiskelijat ovatkin menestyneet useissa alan kilpailuissa. Rakennustaidetta puolestaan syntyy opiskelijoiden työhuoneilla, jotka koulu tarjoaa Oulussa kaikille (1–5. vuosikursisilaisille), Otaniemessä ja Tampereella lähinnä kolmelle ensimmäiselle vuosikursille. Hervan-

nassa ja Otaniemessä onkin ihmetelty, minne opiskelijat katoavat luennoilta kolmen ensimmäisen vuoden jälkeen. Parantaisikohan tilannetta, jos koululta löytyisi oma työpöytä kantakaupungilta vuokratun työhuoneen sijaan?

...JA NÖRTTI Tietokone työskentelyn opetukseen on panostettu, mikä onkin elintärkeää. Tietokone luokat laahaavatkin sitten viime vuosituhanella. Otaniemessä opiskelijoilla on käytössään vajaa kolmekymmentä konetta, Tampereella ja Oulussa parikymmentä. Puutteelliseen ilmanvaihtoon ja ylitäysiin CAD-kursseihin saadaan ainakin Tampereella helpotusta laajennuksen ansiosta, mikro- luokka kasvaa kaksinkertaiseksi.

TAIDETTA, TEKNIKKAA JA MODULEITA Osastot johdattelevat tiedonnälkäiset opiskelijansa arkkitehtuurin saloihin erilaisin tavoin. Tampereella ensimmäistä vuotta leimaa luovan taiteellinen lähestymistapa, teknisemmät kurssit alkavat toisena vuonna. Helsingissä syöksytään heti ensimmäisenä syksynä rakennusopin kimppuun. Oulussa tutkinto on moduulirakenteinen.

Tutkintorakenteet netissä:

Otaniemi www.hut.fi/Yksikot/Osastot/A/opinto-opas/saanto95.htm
 Oulu www oulu.fi/ark/opetus/rakenne.htm
 Tampere www.tut.fi/public/oppaat/opas2001-2002/027-033.pdf

MITÄ HELVETTIÄ, RAHAT LOPPUU!

VILLE NURKKA teksti

Suomalainen arkkitehtuurin opetus on ajautunut taloudelliseen ahdinkoon. Teknillisen korkeakoulun vuoden 2001 budjetissa arkkitehtiosastolle osoitettiin vain puolet aikaisempien vuosien rahamäärästä.

AHDINKO Vuonna 2001 saatu raha kului normaalissa opetuksessa lähes täysin kevätlukukauden aikana. Seurauksena oli että syyslukukauden opetukseen ei ollut lainkaan varoja. Osaston professoreiden ansiosta budjettia saatiin korjatuksi sen verran että toiminnan oli mahdollista jatkaa, joskaan ei täysipainoisesti. Opetusohjelmaan merkityistä kursseista järjestettiin vain noin kaksi kolmasosaa. Poisjäävistä kursseista suurin osa oli syventäviä ja studiokursseja. Eniten tilanteesta kärsii maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelma, yksi sen kolmesta professuurista on tällä hetkellä täysin täyttämättä.

KERTOIMILLA OIKEUDENMUKAISUUTTA

Muilla arkkitehtiosastoilla tilanne on parempi, mutta huoli koulutuksen yksipuolistumisesta ja ohjauksen vähenemisestä on yhteinen kaikille arkkitehtiopiskelijoille. Koulutuksen uniikkia luonnetta ei ole huomioitu opetusministeriön eikä koulujen johdon rahanjakopuoleissa. Arkkitehtikoulutus ei voi, eikä sen tulisikaan voida tuottaa niin paljon opintoviikkoja ja valmistuneita että sen asema tulosvastuullisissa rahanjakomallissa olisi oikeudenmukainen. Opetusministeriö pyrkii tasoittamaan koulutusalojen tuottavuudesta johtuvia rahoituseroja painokertoimilla. Taideteollisen korkeakoulun painokerroin on 3,75. Teknillisen korkeakoulun kaikkien koulutusohjelmien painokerroin on 1,75. Nykyiset painokertoimet ovat voimassa vuoden 2002 loppuun, sen jälkeen ne määritellään uudestaan.

KUKA VEI HUIPPUYKSIKÖRAHAT? Otaniemen arkkitehtiosasto nimettiin vuosiksi 2001–2003 taiteen huippuyksiköksi. Asemaa haettiin ja osaston toiminta tarkastettiin sekä arvioitiin ennen nimitystä. Tämän piti tarkoittaa huomattavaa lisärahoitusta opetuksen monipuolistamiseen ja osaston kehittämiseen. Vaikka huippuyksikörahat osoitettiin arkkitehtiosastolle, on korkeakoulun rehtorilla oikeus päättää niiden käytöstä. Vuonna 2001 Otaniemessä huippuyksikörahat aiheuttivat osaston muuhun rahoitukseen samankokoisen aukon, eli niitä ei ollut mahdollista käyttää siihen mihin ne oli tarkoitettu. Käytännössä osasto ei saanut huippuyksikörahaa lainkaan. Vaikka korkeakoululla on täysi oikeus tällaiseen rahanjakoon, on sen toiminnan oikeudenmukaisuus kyseenalaista. Tampereen arkkitehtiosaston taiteen huippuyksikörahat vuosilta 1999 ja 2000 ovat korkeakoululla säästössä ja ne on tarkoitettu käytettäväksi rahatilanteen muuttuessa nykyistä huonommaksi. Toivottavasti rahat osoitetaan yksin arkkitehtiosaston käyttöön.

OPISKELIJAT TOIMIVAT Tilannetta on yritetty opiskelijavoimin viedä parempaan suuntaan. Joukko Otaniemen arkkitehtiopiskelijoita päätti alkusyksystä lopettaa kauan vallalla olleen apatian ja epätietoisuuden. Tilanne selvitettiin perinpohjin ja toimista keskusteltiin osaston johdon ja henkilökunnan kanssa. Huolestuminen osoitettiin myös korkeakoulun rehtorille, mutta minkäänlaisia vastakaikua ei saatu. Rehtori päättää, ja siihen on tyytyminen. Alvarin päivänä 24.9.2001 järjestettiin Otaniemessä rauhallinen mielenilmaus, Valtaus 2001. Ohjelmassa oli puhetta, kauniita musiikkiesityksiä ja maalausta Kuvataideakatemia opiskelijoiden kanssa. Otaniemen arkkitehtiosaston oven eteen muurattiin leca-harkoista muuri,

joka muistutti synkimmästä uhkakuvasta eli koko osaston sulkemisesta ja herätti kampeksella suurta huomiota. Lehdistöiedotteita lähetettiin ja paikalle kutsuttiin mediaa koska tempauksen pääasiallinen tarkoitus oli saada asialle julkisuutta ja herättää laajempaa keskustelua. Yhteydessä on oltu myös rakennus- ja talousalojen liittoihin ja julkaisuihin.

YHTEISTUUMIN KOHTI TULEVAISUUTTA

Arkkitehtikoulutuksen luonteen julkisen huomioimisen ja tunnustamisen saavuttaminen vaatii opiskelijoilta jatkuvaa aktiivista toimimista. Koska opiskelu vie kaikilta paljon aikaa ja voimavaroja, on selvää että tämän asian ajaminen on välillä unohtunut ja jäänyt liian vähälle huomiolle. Arkkitehtikiltojen hallitukset kokoontuivat syksyllä Tampereella ja asia oli sielläkin esillä. Arkkitehtiosastot pyrkivät yhtenäisenä rintamana muuttamaan koulutuksen painokerrointa lähettämällä opetusministeriöön kirjelmän. Uudeksi kertoimeksi on päätetty ehdottaa samaa kuin taideteollisella alalla. Arkkitehdin työn ja opiskelun luonne ei ole yleisesti tiedossa. Yleisön epätietoisuus ja arkkitehtikunnan sisänpäinkääntyneisyys eivät ainakaan edistä tilanteen parantumista. Tampereella kokoontuneet hallitukset päättivät ehdottaa Helsingin Sanomien Nytviikkoliitteelle artikkelia otsikolla ”Viikko arkkitehtiopiskelijana”. Julkiseen keskusteluun tarvitaan nyt enemmän kirjoituksia arkkitehdeilta ja opiskelijoilta, jotta yleinen mielikuva arkkitehtuurista säilyisi totuudenmukaisena.

TEKSTI PERUSTUU TAMPEREELLA KILTOJEN HALLITUSTEN KOKOONTUMISESSA KIRJOITETTUUN PÖYTÄKIRJAAN SEKÄ KIRJOITTAJAN OMIIN KOKEMUKSIIN.

VALTAPELIÄ PRAHASSA

JUHA NIEMI teksti ja kuvat

Itä-Eurooppa on viimeisten viidenkymmenen vuoden aikana katellut yhtä maailmanhistorian dramaattisimmista ja kauaskantoisimmista valtapeleistä. Eräs keskeisimmistä paikoista, joka useassa tilanteessa on joutunut syntipukin, koeputkilapsen tai varoittavan esimerkin osaan, on Tšekin tasavallan Praha. Edelleenkin suurin osa ihmisistä tunnistaa vain *kultaisena Pravana* tunnetun historiallisen keskusta-alueen, joka symboloi sekä pitkiä historiallisia traditioita että jatkuvia turistivirtoja. Kaupunkia ympäröi kuitenkin keskiaikaisen kaupunginmuurin sijasta tuntemattomammaksi jäänyt betoninen lähiömuuri, joka tunnetaan myös paikallisten keskuudessa sarkastisella lempinimellä *barmaa Praha*.

Ei ainoastaan paikallisille asukkaille tai turistilaumoille vaan myös kaupunkisuunnittelijoille tilanne on mielenkiintoinen. Olen syksyn aikana tehnyt tutkielmaa Prahan lähiöistä niiden arkkitehtonisen ja sosiaalisen laadun kannalta. Niiden suhde historialliseen kaupunkiin ja kulttuuriin on järjestyttävä, ja kyseisiin ongelmalähiöihin verrattuna pahimmatkin suomalaiset aluerakentamiskohteiden tulokset vaikuttavat viihtyisiltä ja tasapainoisilta asuinympäristöiltä. Yllättävää kuitenkin on, että ongelmien syntymiseen Tšekeissä ja Suomessa on vaikuttanut täysin sama seikka: käytettävien resurssien sekä arkkitehtien ja kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksien puute. Suomessa tärkeimmät rakentamiseen vaikuttavat päätökset tehtiin usein gryndereiden ja kunnallisten päättäjien kesken. Sen sijaan Prahassa, kuten muuallakin kommunistisessa Euroopassa, päätökset olivat usein puhtaasti poliittisia, eikä asioita punnittu

muulta kannalta. Tuloksena syntyi jättimäisiä asumiskoneita, joista suurimmissa asukasmäärät kohosivat yli sadan tuhannen ja jotka kärsivät pitkään palveluiden, liikenneyhteyksen ja valinnanvapauden puutteesta. Ainoastaan totalitaarisen pakkoasuttamisen keinoin näistä alueista saatiin sosiaalisesti monipuolisia ympäristöjä. Yhteiskuntarauha ja sujuva arkielämä saavutettiin tiukalla poliittisella kontrollilla. ”Paljasta naapurisi” oli etenkin 70-luvun keskeisin kansalaistottelevaisuutta nostattava aate.

Kärjistynyt tilanne laukesi vuoden 1989 vallankumouksen jälkeen. Vapauden saaneet ihmiset pakenivat lähiöistä mahdollisuuksien mukaan, ja Suomestakin tuttu slummiutumiskierre pyöri romahdusmaisen nopeasti. Tällä hetkellä tilanne on jo normalisoitunut, ja olosuhteita voidaan verrata Suomeen: infrastruktuuria on parannettu ja tiukkojenkin resurssien puitteissa on löytynyt tarpeeksi tahtoa ja yrittäjyyttä parantaa katastrofaaliseksi todettuja alueita. Näennäisesti kapitalismi on siis tuonut ihmisille mahdollisuuden vaikuttaa kaupunkiin ja ottaa myös vastuuta siitä, mikä ennen oli yksinomaan valtion ohjauksessa. Kolikolla on kuitenkin kääntöpuoli, joka kiteytyy mainiosti studioprojektiani ohjaavan professorin puheenvuorossa. Jo harjoitustyön alussa hän kertoi minulle kannustavin sanoin, että kyseinen entinen pienlaivatelakka on eräs Prahan haasteellisimmista ja potentiaalisimmista alueista, jolla olisi loistavat mahdollisuudet tulla yhdeksi kaupungin viehättävimmistä asuinalueista. Heti perään hän kuitenkin lisäsi,

ettei aluetta koskaan tulla suunnittelemaan arkkitehtonisten ja sosiaalisten näkökulmien mukaan, sillä se on suuren kansainvälisen yhtiön omistuksessa. Näin ollen sen suunnittelu tullaan toteuttamaan täysin yhtiön sanelemana. Vaikka Tšekin tasavallassakin kaa-voitusmonopoli kuuluu kunnalle, länsimaista tuleva suuri rahavirta puhuu kulissien takana. Kukaan ei tosiasiaa usko pyyteettömästi omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa, olipa kyseessä sitten arkkitehti, kaupungin päättäjä tai yksityinen kansalainen. Kaikki ovat kuitenkin tottuneet päätösten tulemiseen ylhäältä päin. Valitettavan usein totalitaarinen kommunistikoneisto on vain vaihtunut ylikansallisen yhtiön johtoportaaiksi.

Kun jälkepäin olen miettinyt raadollista kertomusta kansalaisten valtaoikeuksien nykytilasta ja kaupunkisuunnittelun vaikutusmahdollisuuksista Tšekinmaassa, mieleeni on muistunut liiankin elävästi useita suomalaisia kaupunkeja koskeva suunnittelu. Jo 70-luvulla on kauniita kaupunkiympäristöjä tuhottu ”uuden uljaan urbanismin” tieltä, ja vastaava välinpitämätön asenne jatkuu edelleenkin esimerkiksi monissa Helsingin, Oulun ja Turun projekteissa. Olisiko siis Suomessakin aika nostaa kissa pöydälle ja herättää keskustelua siitä, kuka loppujen lopuksi on käyttänyt valtaa jo valmiiksi toteutetuissa tulevaisuuden ongelmakohdissa, ja kenen vastuulle jäävät vielä toistaiseksi jäljellä olevat arvokkaat kaupunkiympäristömme?

oikealla: Jihozápadní Mesto, 1980-luvun tšekkoslovakialaista postmodernismia parhaimmillaan

alhaalla: Kaarlensilta ja Prahan linna, Prahan keskeisimmät symbolit keskiajan Euroopassa ja 2000-luvun matkaoppaissa



MAALARIN TILA

ANNA RATIA teksti ja kuvat

Carolus Enckellin lavastus Chr. W. Gluckin barokkioopperaan *Orfeus ja Eurydike* (1998) oli ennen kaikkea maalarin lavastus. Se oli visuaalinen tulkinta Orfeuksen myyttistä ja sen symboliikasta, mutta myös arkkitehtuurifantasia, maalaustaiteen sovellus, käytännössä toteutettu kokeilu houkuttelevasta ajatuksesta: miten abstrakti taide taipuu tilalliseen käsittelyyn?

Lavastustaiteen lähestyminen abstraktista maalaustaiteesta käsin on harvinaista. Yleensä lavastus suunnitellaan siten, että sitä on mahdollista ymmärtää ilman esitystä. Lavastuksen merkitykset muotoutuvat vain toiminnan kautta, ja jos esitystä ei ole, ei lavastukseen voi saada merkityssisältöä. Carolus Enckell kuitenkin uskoi, että lavastuksen on mahdollista olla itsenäinen osa esitystä ja sisältää merkityksiä itsessään. Enckell työskenteli puhtaasti kuvallisina ja tilallisina keinoilla, ja toisaalta hänen tapansa hahmottaa tila perustui suoraan maalaustaiteeseen, tarkemmin sanottuna abstraktiin maalaustaiteeseen. Enckellin tuotantoa tunteva arvaakin, että kyse oli hänen omien maalaustensa tilallisesta sovelluksesta. Siksi Orfeuksen ja Eurydiken lavastuksen tarkastelu maalaustaiteesta käsin on perusteltua.

Karkeasti jaettuna länsimainen maalaustaide ymmärtää tilan kahdella tavalla. Renessanssista lähtien keskeisperspektiivi hallitsi töitä, ja maalaus ajateltiin ikkunana, jota pyrittiin venyttämään syvyyssuunnassa. Modernismin myötä tapahtui täyskäännös ja pinnasta tuli pyhä. Clement Greenberg, modernismin keskeinen teoreetikko, ajatteli, että modernistisen maalaustaiteen tuli keskittyä niihin asioihin, jotka olivat ominaisia vain sille. Greenbergille keskeinen arvo oli taulun pinta, maalauksen litteys.

Carolus Enckellin lavastuksen tilalliset pyrkimykset pohjautuivat juuri modernin länsimaisen taiteen matalaan kuvatilaan. Hän luopui keskeisperspektiivistä ja syvyyssuunnasta sekä kolmiulotteisesta tilavaikutelmasta. Näiden ominaisuuksien sijaan Enckellin lavastus rakentui kaksiulotteisista elementeistä ja oli maalaustaiteelle tyyppillisesti täysin frontaalinen. Toisaalta kaksiulotteisuus ja matala tila ovat ominaisia myös traditionaaliselle itämaiselle, erityisesti japanilaiselle taiteelle. Japanin vanhassa taiteessa ei tunneta keskeisperspektiiviä, vaan tilan hahmottaminen perustuu elementtien välisille suhteille. Siksi Carolus Enckellin lavastusta on mahdollista käsitellä tukeutuen sekä modernismin että perinteiseen japanilaiseen tapaan hahmottaa tila.

ORFEUKSEN KATSE Orfeuksen ja Eurydiken lavastus rakentui kahdesta eri näyttämökuvasta. Jako perustui oopperan musiikilliseen rakenteeseen. Orfeuksessa ja Eurydikessä alku ja loppu ovat ylimääräisiä lisä, sillä ajan vaatimusten vuoksi Gluck joutui lisäämään myyttiin perustuvaan tarinaan onnellisen lopun. Hän ratkaisi ongelman säveltämällä oopperaan myös lopun ja alun sitovan alkusoiton. Tästä vastakohdasta, joka ei voi olla vesittämättä myyttiin perustuvan osan, ”varsinaisen oopperan” dramaturgiaa, syntyi lavastuksen perusratkaisu: vuoropuhelu pinnan ja tilan välillä. Enckell luonnehti alun ja lopun tapahtumia varjokuvamaisiksi, selkeän graafisiksi ja pinnassa tapahtuviksi, myyttiin perustuva osa sen sijaan tapahtui tilassa ja ajassa, ”sekä fyysisesti että henkisesti”. Oopperan rakenne saneli siten myös sen, että Enckellin tilallisten pyrkimysten koekenttänä toimi tilaan suunniteltu lavastus, jonka vastakohtana ja johdantona toimiminen oli maalattujen fondien tehtävä. Tietenkin rajojen ylitys ja siitä johdettu rajankäynti pinnan ja tilan välillä ovat Orfeuksen myytin keskeistä aineistoa.

Kaksi eri näyttämökuvaa olivat monin tavoin vastakkaisia. Tärkeintä tietysti oli, että toinen sijoittui pintaan, toinen tilaan. Alun perin Enckell ajatteli pinnan ja tilan välisen siirtymän hyvin konkreettisesti: kolmelle fondille piti ensin maalata kuva kaupunkitilasta. Enckellin piirtämä luonnos perustui Urbinossa olevaan ideaalikaupunkia esittävään maalaukseen. Usein Piero della Francescan koulun nimiin määritetyn työn mukaisesti keskimmäiseen fondiin oli sijoitettu rotunda ja reunimmaisiiin suorakulmaiset rakennukset, joiden alimmat kerrokset olivat avoimia arkadikäytäviä. Symmetrinen kuva rakentui keskeisperspektiiville.

Enckell valitsi maalauksen lähtökohdakseen luultavasti kahdesta syystä. Ensinnäkin hän tukeutui aluksi länsimaisen lavastustaiteen historiaan. Antiikista alkaen tragedian tyyppilavastukseksi vakiintui vähitellen ideaalinen kaupunkikuva, ja teatterirakennusten kehityksen myötä tämä kaupunkikuva rakennettiin kiinteäksi osaksi itse teatteria. Esimerkiksi Vicenzassa sijaitsevassa Palladion suunnittelemassa Teatro Olimpico:ssa lavastuksena on rakennuksen fasadi, jonka kaariaukoista näkyvät voimakkaalla perspektiiviharhalla toteutetut kadut. Vaikka Enckell luopuikin keskeisperspektiivistä, renessanssilavastuksen perusajatus - matala etunäyttämö ja siitä aukeava tila - näkyi myös toteutuneessa lavastuksessa. Ja tietenkin voimakas keskeisperspektiivi on myös barokkilavastukselle tyyppillinen.

Toisaalta ideaalikaupungin ajatuksen täytyi kiehtoa Enckelliä. Ideaalikaupungissa on tärkeää, että – vaikka Italiassa on useita ideaalimalliin perustuvia kaupunkeja – ajatus siitä on utopia, jonkinlainen malli kaupungista, vähemmän aktuaalinen kuin todellinen kaupunki. Renessanssin ideaalikaupunkiin liittyi symmetria, harmonia, avaruus, jumalalliset suhteet; yksilöllisyys sallittiin vain tiukasti määriteltyissä rajoissa.

Suunnittelun edetessä Enckell kuitenkin hylkäsi ajatuksen ideaalikaupungista ja valitsi yksinkertaisemman, symbolisemman ja puhtaamman ratkaisun, joka vastasi paremmin kolmiulotteista näyttämökuvaa ja toimi sen kontrastina ja johdantona. Hän korvasi rotundan Orfeuksen silmää kuvaavalla symbolilla ja suorakaiteen muotoiset rakennukset projektiopiirustusten tapaan kuvatuilla arkaaisilla pylväsrivistöillä. Toteutuneiden fondien sommitteluperiaatteet olivat siis edelleen samat kuin ideaali-

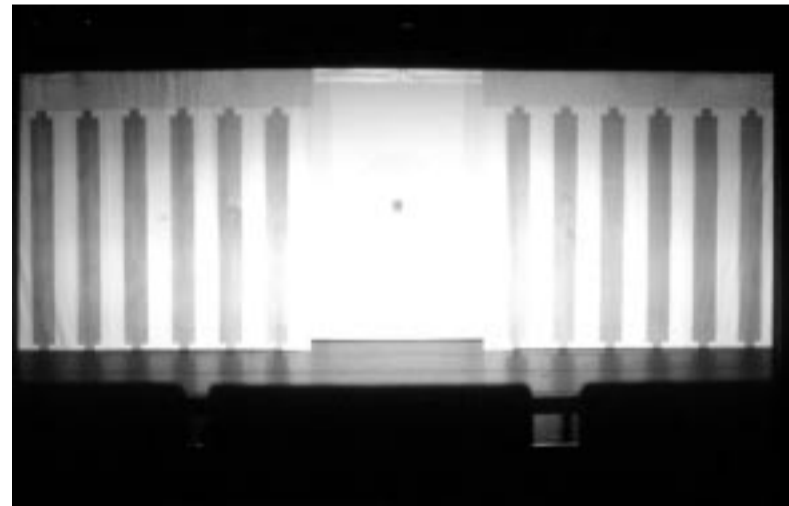


kaupunkia esittävässä varhaisessa luonnoksessa, mutta kuva oli nyt selkeästi yksinkertaisempi ja käsitteellisempi. Toisaalta fondien sijoittelu tilaan – keskimmäinen oli hiekan reunimmaisii taempana – sisälsi muistuman keskeisperspektiivistä.

Näyttämökuvan symbolit – Orfeuksen silmä ja pylväsrivistöt – viittasivat suoraan Orfeuksen myyttiin. Pylväät olivat suora viittaus antiikkiin ja edustivat Enckellille käsitettä *kolossos*. Vanha kreikkalainen termi tarkoittaa pystytettyä tai pystyssä olevaa, mutta myös symboloi tietä elävien ja kuolleiden maiden välillä. Myytin keskeisin symboli oli puolestaan Orfeuksen silmä, koska juuri Orfeuksen luvaton katsehan on myytin polttopisteessä. Enckelliä kiinnosti erityisesti Maurice Blanchot’n tulkinta Orfeuksen myytistä. Blanchot’n mukaan Orfeus oli petollinen tehtävässään ja kääntyi katsomaan kuollutta Eurydikeä, koska hän halusi katsoa. Näin Orfeuksen katseesta tulee Enckellille taiteen olemuksen vertauskuva. Silmä toteutettiin kirjoittamalla tummanharmaan pupillin ympärille ympyrän kehä kiertävä oopperan englanninkielisen synopsiksen alku:

act one. i. (i.) a pleasant but solitary grove with the tomb of eurydice in the middle of an avenue of laurel and sypres trees. after a lively ouverture...

Näyttämökuvan symmetria oli tehokas, ja katse kiinnittyi visuaaliseen ja symboliseen painopisteeseen: silmän pupilliin.



”RAJOITUKSET OVAT POSITIIVISIA TEKIJÖITÄ, JOTKA TULEE AVOIMESTI TUNNUSTAA” Fondien takaa paljastuva lavastus rakentui matalista harmaista tasoista, okrankeltaisesta ja harmaista sermeistä sekä *caput mortuum* -värisestä taustafondista. Lavastus oli fondeille monella tapaa vastakkainen: pinnasta siirryttiin tilaan, symmetria korvattiin epäsymmetrialla, symbolien käyttö abstraktilla ilmaisulla. Luovuttuaan kuvallisista viittauksista arkkitehtuuriin Enckell joutui keskittymään itse tilaan.

Carolus Enckell oli täsmällinen vaatimuksissaan: näyttämölle tuli syntyä paikka, mutta tällä paikalla ei saanut olla viittauksia mihinkään historialliseen aikaan tai paikkaan, ja ominaisuuksiltaan sen tuli olla yksinkertainen, abstrakti ja staattinen. Enckell perusteli vaatimuksensa myytin luonteen avulla. Myytin on ominaista suuntautua yksityisestä yleiseen, ja tämän takia lavastuksen tuli olla luonteeltaan anonyymiä. Enckell kuvasi lopputulosta: ”Ratkaisuksi muodostui arkkitehtuuria jäljittelevä muotokieli. Eräänlainen visuaalinen väriarkkitehtuuri, joka on sekä kaksi- että kolmiulotteista.”

Tärkeää on, että Enckell pyrki arkkitehtuurin ja maalaustaiteen välitilaan. Lähtökohta ei hänen taiteensa kannalta ole vieras, koska hän on hyvin tilallinen maalarin. Tämä ei tarkoita vain sitä, että arkkitehtoniset aiheet ja arkkitehtuuriin viittaava sommitelu ovat esiintyneet usein hänen töissään. Orfeuksen ja Eurydiken lavastuksen yhteydessä erityisen mielenkiintoinen on tapa, jolla Carolus Enckell ymmärtää maalauksen rakenteen. Siinä missä Clement Greenberg sijoittaa maalauksen ensisijaisesti pintaan, Enckell ajattelee maalauksen myös esineenä, maalattuna kappaleena. Hän on havainnollistanut ajatusta asettamalla töitään esille vaakasuuntaisille, seinään kiinnitetyille

alustoille. Alustan päälle asetettu maalaus nojaa seinään. Näitä töitä ei ole maalattu kiilakehyksiin pingotetulle kankaalle, vaan materiaalina saattaa olla esimerkiksi vaneri tai MDF-levy. Arkkitehtuurissa tätä ajatusta vastaa materiaalin vaatimusten ja rakenteen merkityksen ymmärtäminen.

SERMI Ensimmäinen konkreettinen askel kohti tilallisuutta otetaan, kun maalattu kappale asetetaan tilaan, ja siitä syntyy sermi, tilanjakaja. Enckell puhui sermistä arkkitehtonisena peruselementtinä. Sermi on kiehtova esine, koska se sijoittuu osaltaan maalaustaitteen, osaltaan arkkitehtuurin alueelle, kaksi- ja kolmiulotteisen väli-maastoon. Samalla kun sermi määrittelee ympärillään olevaa tilaa, se on myös pinnan ja tilan kohtaamisen alkeisyksikkö. Koska Enckell käytti sermiä aina frontaalisesti ja epäsymmetrisesti, hän luopui kaikista viittauksista länsimaiseen keskeisperspektiiviin. Tilan luominen oli mahdollista vain säättämällä elementtien keskinäisiä suhteita, niiden etäisyyttä toisistaan ja sitä, kuinka paljon ne peittivät toisiaan. Enckellin lavastuksessa elementtien väliset suhteet korvasivatkin kokonaan länsimaisen perspektiiviin perustuvan tilakäsityksen.

Orfeuksen ja Eurydiken lavastuksen kannalta ei sinänsä ole oleellista, että sermi on myös japanilaisessa kulttuurissa keskeinen elementti. Traditionaalinen japanilainen tilakäsitys on kuitenkin monissa kohdissa yhteneväinen Enckellin tilallisten pyrkimysten kanssa, joten se on hyvä vertauskohde hänen ajatuksilleen. Koska keskeisperspektiiviä ei Japanin vanhassa taiteessa tunneta, sermin avulla säädellään pinnan ja syvyyden välisiä suhteita. Tila syntyy kaksikulotteisista frontaalisista, jotka muodostavat tasokerroksia. Tila ei ole hierarkista, vaan elementit sijoittuvat siihen vapaasti. Hyvin tärkeä on elementtien väliin jäävä tyhjä tila, jonka japanilaiset rinnastavat aikaan.

On myös totta, että perinteinen japanilainen teatteri käyttää samankaltaisia lavastusratkaisuja kuin Carolus Enckell Orfeuksessa ja Eurydikessä. Japanilaisen teatterin traditioon kuuluu, että näyttämöä ei pyritä venyttämään syvyyssuunnassa, vaan näyttämö on matala ja leveä, syvyyttä on vähän ja lavasteet ovat kaksikulotteisia. Suorin yhteys japanilaisuuden ja Enckellin lavastuksen välillä on kenties tavassa, jolla esiintyjät liikkuvat näyttämöllä. He liikkuvat suhteessa lavasteisiin, kulkevat niiden edessä ja takana ja toisaalta liikkeessään ylittävät tyhjän tilan, joka jää lavastuselementtien välille. Enckell vielä korosti esiintyjien ja lavasteiden suhdetta hakemalla värien avulla analogiaa esiintyjien ja lavasteiden välille. Esimerkiksi okrankeltaisen sermin tehtävänä oli edustaa Orfeusta, ja roolihaamo liikkui näyttämöllä keltaiseen puettuna.

MUSTAA VALKOISELLA - MONDRIAN Modernismin perinne on yksi Enckellin maalaustaitteen tärkeimmistä lähtökohdista. Siksi modernistisen maalaustaitteen matala kuvatila on niin luonteva vertauskohta hänen lavastukselleen. Maalareista erityisesti hollantilainen Piet Mondrian on mielenkiintoinen, koska hän on ehkä parhaiten ymmärtänyt pinnassa pysyvän maalauksen tilalliset mahdollisuudet. Mondrian oli tavattoman tilallinen maalari. Vaikka hän ei turvautunut perspektiiviin, hän loi vaivattomasti vaikutelman tilasta ja syvyydestä sekä linjojen loputtomasta jatkuvuudesta työn rajojen ulkopuolella.

Mondrian puhui puhtaiden suhteiden taiteesta, ja juuri tämä kiinnosti Enckelliä. Hän käyttää Mondrianin taidetta käsittelevää lainausta:

”Minua puhuttelee Mondrianin maalauksissa liikkumattomuus. Kukaan toinen maalari ei ole tullut niin lähelle paikallaan oloa. Liikkumattomuus ei tarkoita liikkeen puuttumista, vaan eri suuntiin kulkevan liikkeen puuttumista. Perspektiivin puuttumista.”

Enckell pyrki lavastuksessaan samankaltaiseen tilalliseen monitulkintaisuuteen kuin Mondrian maalauksissaan. Orfeuksen ja Eurydiken lavastuksessa liike tosin suuntautui ensisijaisesti eteen ja taakse – sivusuuntaisen liikkeen synnyttivät esiintyjät. Olennaista kuitenkin oli, että tila rakentui itsenäisistä elementeistä, jotka kommunikoivat keskenään ja reagoivat toisiinsa. Jos painopiste on siinä, mitä tapahtuu, kun elementit kohtaavat, niin muoto on toisarvoinen. Mondriania muoto ei kiinnostanut, ja myös Enckell työskenteli muotoa vastaan toiston avulla.

Enckellin tilalliset pyrkimykset olivat kuitenkin lopulta jopa vastakkaisia Mondrianille, koska hän antoi lavastuksessaan värille kiistattua tärkeimmin merkityksen ja loi tilaa lähes yksinomaan värin avulla. Mondrian taas meni dynaamisen tilallisuuden tavoittelussa niin pitkälle, että niukimmassa töissään hän luopui väristä kokonaan. Ja vaikka hän ajatteli, että väripintojen ja viivojen sommittelu ei yksin riittänyt ilmaisemaan puhtaita suhteita, vaan myös värille itselleen tuli antaa suurempi merkitys, hän ei koskaan suhtautunut väriin yhtä vapautuneesti kuin tilaan.

CAPUT MORTUM JA KELTAINEN Carolus Enckellin tavassa käsitellä väriä kietoutuvat toisiinsa intuitiivinen lähestymistapa ja tradition tuntemus. Näin esimerkiksi caput mortumin valitseminen tuskin on sattumaa, koska väri viittaa niin selvästi antiikkiin ja miksei myös Orfeuksen myyttiin (caput mortum = kuollut pää). Traditioon tukeutuminen ei kuitenkaan tarkoita, että Enckell suhtautuisi väriin yksinomaan rationaalisesti analysoiden. Väri on Enckellin taiteessa ensisijainen kommunikaation muoto ja se elementti, jolla on itseisarvo ja joka edustaa vaivattomuutta ja luontevuutta. Ajatuksellisesti on hyvin antoisaa, että hänen maalauksissaan usein esiintyvät rationaalisilta vaikuttavat suorakaidejaot tai värisuhteet ovat yleensä löytyneet vaistonvaraisesti. Ja vaikka Orfeuksen ja Eurydiken lavastuksen värit rajoittuivatkin perusväriin, Enckell ei, päinvastoin kuin Mondrian, edes yrittänyt löytää väreilleen absoluuttisia arvoja. Hänen väriinsä olivat murrettuja. Samalla vapaudella hän antoi väreilleen symboliset merkitykset. Keskeisin vastakohta muodostui caput mortumin ja okrankeltaisen välille. Keltainen, Orfeuksen väri, edusti älyä ja pyrkimystä, kylmä punainen traagista ja ylevää. Välittävänä värinä toimi harmaa. Se edusti surua ja toivottomuutta. Omien sanojensa mukaan Enckell pyrki ”sommittelemaan värejä niin, että ne tasapainottaisivat toisiaan psykologisella tavalla”.

Orfeuksen ja Eurydiken lavastus toteutettiin puusta, mutta Enckell olisi halunnut korvata puurakenteet ohuemmillä ja aineettomammilla alumiinilevyillä. Hän olisi siis halunnut ikään kuin maalata suoraan ilmaan. Ajatukselle löytyy jälleen vastaavuus Enckellin taiteesta, koska hänen tuotannossaan maalauksen esineellisyyttä korostavien töiden rinnalla on aina kulkenut myös töitä, joiden tavoite on täysin vastakkainen. Enckell on usein käyttänyt alumiinia maalaukspohjanaan ja ripustanut nämä työt hieman irti seinästä, siten että katsoja saa vaikutelman ”leijuvasta” väripinnasta, joka sijoittuu hieman näyttelytilan seinän eteen. Näin ajateltuna painopiste ei olekaan maalatussa kappaleessa, vaan itse värissä, sen määrässä ja sen paikassa suhteessa toisiin väreihin. Tilasta tulee ikään kuin konkreettisesti toteutettu esitys maalauksen optisesta syvyydestä.

KUN HUILU EI VASTAA Maalarin tilassa kohtasivat kaksi tapaa hahmottaa tila. Toinen niistä oli värin luoma tila, joka syntyi sekä maalatun pinnan luomasta tilailluusiosta että abstraktimmin värin luoman tunnelman kautta. Toinen oli esiintyjien tila, tyhjä tila, joka muodostui elementtien välille, niiden välisistä suhteista ja etäisyyksistä. Tämä tarkoitti häilyvyyttä kaksi- ja kolmiulotteisen välillä, ja oli katsojan valinnasta kiinni, miten hän kohdisti katseensa. Koska lavastus oli suunniteltu frontaaliseksi, kahden tilan välinen kokoava

elementti oli pinta; Carolus Enckell teki kaikkensa, jotta pinta säilyttäisi eheyttä.

Mutta yhtä vähän kuin japanilainen, oli Enckellin lavastus puhtaasti modernistinen. Modernismi korosti yksilöllisyyttä, luovaa subjektia, kuvan ainutkertaisuutta, heroisuutta ja ylevyyttä. Orfeuksen ja Eurydiken lavastus ei kuitenkaan vastannut näihin vaatimuksiin, kuten ei tee muukaan Enckellin taiteellinen tuotanto. Lavastuksessa ollut anonyymiuden vaatimus on yhteneväinen Enckellin taiteellisten pyrkimysten kanssa. Hän ei usko yksilöllisyyteen eikä kuvan ainutkertaisuuteen. Päinvastoin: kaikki on jo tehty, kyse on vain toistosta, samoin taiteilijakin on vain välittäjä, uudelleen järjestäjä. Merkitysten purkautuminen, jota haen, johtuu siitä, että Carolus Enckellin taide on japanilaisen runouden tapaan kevyttä, sillä on vain oma painonsa, josta minus on poissa. Enckellin luoma tila ei synnyttänyt assosiaatioita, se ei viitannut mihinkään eikä pyrkinyt olemaan muuta, kuin mitä se oli. Se oli yksinkertaisesti puhdas, arkkitehtonisesti abstrakti tila.

Menetelmä antaa katsojalle mahdollisuuden: Orfeuksessa ja Eurydikessä on kaunis yksityiskohta, jossa huilu saa tärkeän dramaturgisen merkityksen. Orfeus laulaa oopperassa kaksi aariaa, joissa molemmissa kutsuu Eurydikeä takaisin elämään. Ensimmäisessä huilu vastaa hänelle, mutta jälkimmäisessä (kuuluu C-duuri -aaria) Orfeus odottaa vastausta turhaan. Musiikkiin syntyy tauko. Ristiriitaisesti juuri tauko, tyhjyys, on mahdollisuus: Gluckin hieno ratkaisu tarjoaa oopperan ajalliseen jatkumoon repeämän, eikä Orfeuksen tuhoava katse ole silloin enää loppu vaan alku. Se, mikä Orfeukselle merkitsee epätoivoa ja tuskaa, on katsojan mahdollista hyväksyä. Hiljaisuus on kuvan ominaisuus, ja kun esitystä ei enää ole, on lavastuksen oma läsnäolo edelleen niin vahva, että – kuten vanhassa kiinalaisessa legendassa – katsoja voi omalla eläytymisen kyvyllään ylittää kaksi- ja kolmiulotteisen välisen rajan, astua sisään kuvaan ja sulautua sen tyhjyyteen.



Carolus Enckell (s.1945) on helsinkiläinen taidemaalari.

Enckellin lavastukset

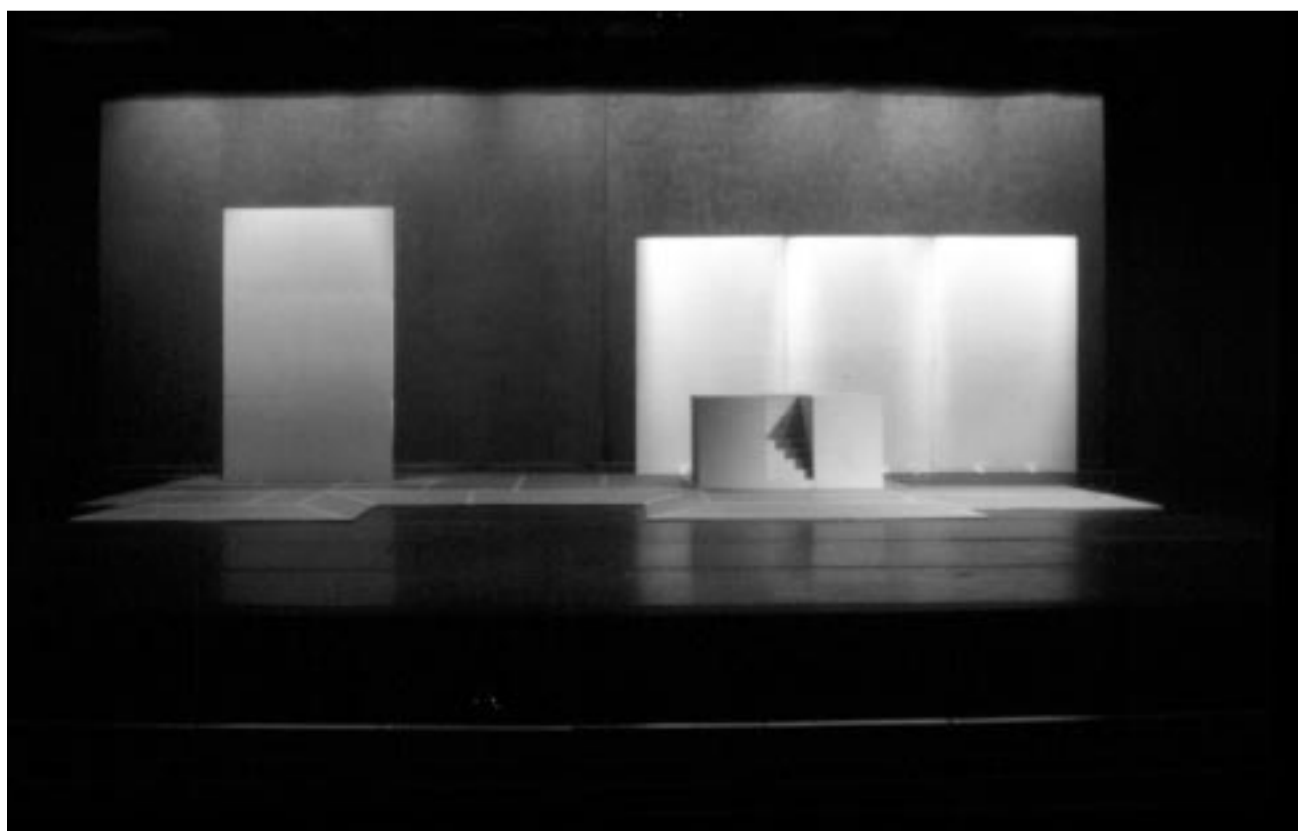
↓

ORFEUS JA EURYDIKE (ohj. Ville Sandqvist)
ensi-ilta 3.9.1998 Kansallisopera Alminsalissa

ULYSSE (ohj. Ville Sandqvist)
ensi-ilta 18.8.2000 Aleksanterin teatterissa

SINAPINSIEMEN (ohj. Lasse Pöysti)
ensi-ilta 2.8.2001 Seinäjokisalissa

WINTERREISE (ohj. Erik Söderblom)
ensi-ilta 4.9.2001 Kansallisopera Alminsalissa



AHLAISISSA MITATTUA

ANNIINA KARI & ANNE KONTIO teksti ja kuvat

mittausleiri 2001

Viime syyskuussa mittausleiri järjestettiin Ahlaiden kylässä 30 km:n päässä Porista. Ahlainen oli itsenäinen kunta 70-luvun alkupuolelle asti, nykyään se on osa Porin kaupunkia. Ahlaiden kylänraitti on eräs parhaiten säilyneitä kokonaisuuksia lajissaan. Sen varrelle sijoittuu myös monia yksittäisiä kohteita, kuten kylän suurin tila Malmgård, pienempi Larsgård sekä tiiviissä rakentamistavassaan ainutlaatuinen ns. Rantakaupunki. Salomon Köykkä-Köhlströmin suunnittelema Ahlaiden kirkko olisi myös ollut mielenkiintoinen mittauskohde eikä vähiten siksi että siihen kuuluu Engelin suunnittelema kellotapuli. Professori Vilhelm Helanderin ja assistenttien neuvosta keskiytimme kuitenkin talonpoikaistyyliseen kyläraittiin. Kun siis vauhtiin pääsimme.



Alkuverryttelyn, kaatosateessa skissailun, jälkeen ensimmäinen vaativampi tehtävä oli jakaantua ryhmiin. Larsgårdin pihamaalla saimme kiisteltä kullekin ryhmälle sopivan mittauskohteen. Sitteen alkoikin suunnaton mittailu: mittasimme hiki päässä vanhaa raitinvarren rakennuskantaa samoilla välineillä kuin edeltäjämme viime vuosisadan alussa. Tietokonesukupolven kasvateilla kesti hetki ennen kuin vaaitus osui kohdalleen ja tikkailta kurkottaen löytyi eksakti räystään mitta. Myös tarkoituksemme oli sama kuin arkkitehtiopiskelijoilla ennen meitä: dokumentoida maamme vanhaa rakennuskantaa tuleville sukupolville ja toivoa, että jäljelle jäisivät piirustustemme lisäksi myös rakennukset.

Joka aamu kukonlaulun aikaan kävelimme mittauskohteisiimme, kuka lähemmäs ja kuka kauemmas. Maalaisilma puhdisti onneksi viimeiset edellisillan punaviinihöyryt ja joka iikka jaksoi mitata ja tallentaa päivän toisensa jälkeen iloisena kuin ensimmäisen vuosikurssin arkkitehtiopiskelija. Päivät kuluivat viljasiiloja, puimaloita ja muita merkittäviä rakennuksia mitaten ja omalle parille mittalukuja huudellen, illat taas rattoisasti yöpymispaikoissamme Ahjolassa ja Osuuspankin talossa. Ahjola oli kotoisa seuratalo, jonka suuressa salissa nauru raikui ja suomipoppi soi. Meille oli totta kai varattu pöytiä iltaisin piirtämistä varten. Piirustusketket tosin jäivät melko lyhyiksi, sillä ateriat tuli valmistaa itse ja etenkin lähimaastosta löytyneet haperot kannustivat ruokaryhmiä mitteleämään gourmet-illallisten laitossa kuin kokkisodassa konsanaan. Jokailtaisiin rituaaleihimme kuului myös kansallispeirintemme mukaista saunomista. Siitä mainittakoon ulkomaalaisvahvistusten ennakkoluuloton asenne, hurjin joukko kävi jopa hyisessä joessa uiskentelemassa nahkiaisten seassa, niitä kun joessa ainakin paikallisten mukaan riitti.

Olimme yhden viikon ahlaislaisten suuren ihmetyksen kohteena, paikallisia julkkiksia suorastaan. Pääsimme antamaan arkkitehtuuriläusuntoja muutamaa paikallislehteen ja kaupallinen TV-kanavakin kävi taltioimassa uurastustamme. Varovaisen alun jälkeen paikalliset teinistä vaariin olivat meistä kiinnostuneita. Ja meitä tottakai kiinnostivat mitattavissa taloissa asuvat ihmiset. Historiallisessa ympäristössä asuu monenlaisia ihmisiä, osalla ei ollut aavistustakaan kyläkokonaisuuden arvosta, osa taas vaali sitä rakkautella. Myös Satakunnan museosta saapuneiden vierailijoiden esitykset kertoivat samaa tarinaa: elinympäristön arvon tajuminen ei ole aina yksiselitteistä. Kenties meidän nuori, innokas



historiaa ➡

Jo vuonna 1908 säädettiin arkkitehtiosastomme osastokollegion kokouksessa, että jokaisen opiskelijan on valmistuakseen mitattava ja kuvattava jokin kotimainen arkkitehtuuripläjäys tahi sen tärkeä osa. Kuitenkin jo ennen tätä olivat maamme nuoret arkkitehtilupaukset Lars Sonckista Armas Lindgreniin tallentaneet mittauspiirustuksin vanhaa rakennuskantaa. Eri aikoina tehdyistä mittauspiirustuksista on mielenkiintoista havaita, miten mittauskohteiden valinta heijastaa kunkin aikakauden arkkitehtuuri-ihanteita.

Aluksi historiallisten rakennusten tutkiminen kohdistui suuriin monumentteihin kuten linnoihin ja kirkkoihin. Tämän jälkeen mitattiin 1600- ja 1700-luvun puukirkkoja ja tapuleita. Sitteen kiinnostuttiin kaupunkien rakennuskulttuurista ja säätyläisten ja talonpoikien rakentamisesta. 1950-luvulta lähtien pääpaino siirtyi purku-uhan alla olevien rakennusten taltioimiseen sekä ympäristökokonaisuuksien tutkimiseen. Joskus kokonainen vuosikurssi

tallensi yhden ainoan rakennuksen kaikkine yksityiskohtineen. 1970- ja 1980-luvulla puukaupungit, muunmuassa Naantali, Porvoo, Puu-Vallila ja Hamina, nousivat mittauskohteiksi. Näiden rinnalle tulivat rautaruukit ja historialliset teollisuusympäristöt. 1970-luvun puolivälistä lähtien viikon mittaisia mittausleirejä on järjestetty osana Suomen ja Pohjoismaiden rakennustaiteen opintoja. Viime vuosina painopiste on ollut kylissä ja niiden kansanomaisessa puurakentamisessa.

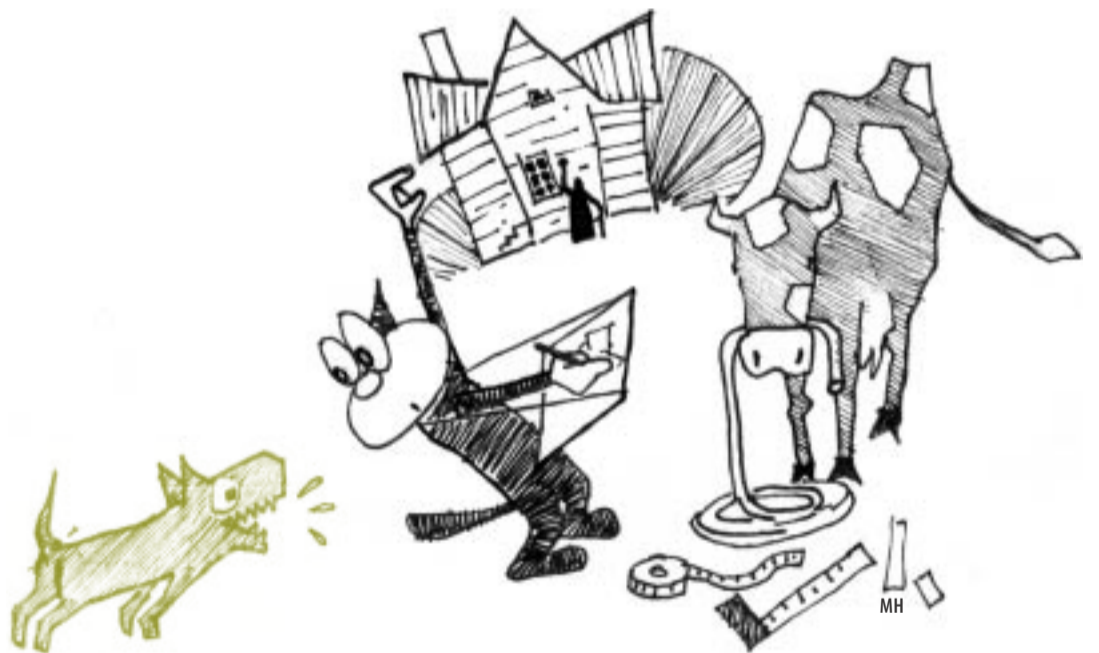
Mittausleirien tavoite on paitsi tutkia vanhaa rakennuskantaa ja dokumentoida sitä jälkipolville, myös kehittää opiskelijoiden piirustustaitoa ja graafista ilmaisua. Etenkin tänä tietokonepainotteisen suunnittelun aikakautena on arkkitehtiopiskelijoiden hyvä välillä myös harjoittaa ammattikuntamme perinteisiä ilmaisukeinoja. Tarkoituksena ei ole pelkästään piirtää rakennus vaan saada katsojalle välitymään myös rakennuk-



ja monikansallinen joukkomme sai jotkut kyläläiset vilkaisemaan sitä takapihan purku-uhan alla ollutta navettaa vielä uudemman kerran.

Mittausleiriviikko ei ollut pelkästään hikeä, tuskaa ja raatamista, vaan myös tutustumista suomalaiseen maalaiskulttuuriin ja Ahlaiden lähialueisiin. Se oli myös oppimista ja ymmärtämistä, sekä arkkitehtuurin että kulttuurin yleensä. Ja tottakai se oli myös mukavaa yhdessäoloa.

Nyt leiri on jo kaukana takana ja elämä edessä. Monen työ ei kuitenkaan ole ohi, vaan edessä on raskain vaihe: puhtaaksi piirtäminen. Onneksi kirjastosta voi aina hakea malliksi ja ohjenuoraksi mainion *Hokos Warma Voloi* -kirjan ja päättää taas kerran, että piirtäminen alkaa ensi viikolla.



sen henki ja historia. Samalla piirustuksessa pyritään myös materiaalin tuntuun, iän, historian vaiheiden ja arvokkaan vanhenemisen jälkien kuvaamiseen.

Vaikka suomalaiset ovat myytiin mukaan juuriltan metsäläisiä, on syytä muistaa myös vastakkainen perinne: suomalaiset ovat asuneet tiiviisti rakennetuissa kylissä kulttuurimaiseman yhteydessä. Kylissä on ollut oma sosiaalinen yhteisönsä. Kaupunkikulttuurin julkisten tilojen vastineet kylissä ovat olleet kylänraittit, kirkot, seurantalot ja laiturit. Urbaani kyläkulttuuri on hajonnut kauan siten, 1700-luvun puolivälistä isojaosta lähtien, ja kuitenkin monet kylät Pohjanmaalla ovat eläneet kuikoistuskauttaan 1930-luvulla. Muutokset suomalaisessa yhteiskunnassa ovat näivettäneet kyläkulttuuriamme ja niiden rakennuskannasta on jäljellä enää murtoosa. Siksi harvojen säilyneiden kyläkokonaisuuksien mittaaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Lähde: professori Vilhelm Helanderin teksti kirjassa *Hokos Warma Voloi, taloja ja kyliä saaristosta ja Inkeristä*, Helsinki 1997

TAITEILIJAT POIS MUSEOISTA!

EEVA KATZ teksti VILLE HARA kuva

Arkkitehtikillan edellinen kulttuurivastaava Ville Hara on jo muutaman vuoden ajan vääntänyt kättä museohallinnon eri portailla seisovien kanssa arkkitehtiopiskelijoiden oikeuksien puolustamiseksi. Vastaiskuna tuli kylmää vettä niskaan – helmikuun 2002 alusta lähtien ei enää kukaan taideopiskelija voi nauttia ilmaiseksi valtion taidearteista, säästösyistä.

ARS01-näyttelyn viimeisenä päivänä taidealojen opiskelijat järjestivät mielenilmauksen Kiasman edessä. Tilaisuus oli rauhallinen, mutta sai onneksi palstatilaa Helsingin Sanomissa. Par-

haimpana argumenttina taidemuseoiden maksullisuutta vastaan voidaan pitää sitä, että museoiden maksullisuus taideopiskelijoille on verrattavissa kirjastojen maksullisuuteen muille opiskelijoille. Pelkästään taiteen tuottamiseen tarvittavat välineet koituvat taideopiskelijalle huomattavasti kalliimmiksi kuin ne muutamat kirjat, joita yliopistolaisten kotihyllyistä on pakko löytää.

Surullista, että tässä maailmassa kulttuurikasvatuskin saa tanssia markkinavoimien tuottavuussääntöjen pillin mukaan.



Mielenosoittajat myivät taideteoksiaan valtion taidemuseoiden ammattilaisvuosikortin hintaan (8,5€).

TUULIKELLOJEN HELINÄÄ

JOUNI HEINÄNEN teksti

Vallasta puhuvat nykyään vain ne joilla ei ole valtaa. Minulla esimerkiksi ei ole juurikaan. Ne joilla on, käyttävät sitä hiljaa myhäillen, toivoen että kukaan ei huomaa. Arkkitehtuuriin tämä istuu huonosti. Jos kukaan ei huomaa arkkitehteja, vaarallisen monelta voi unohtua että niitä ylipäättään tarvitaan.

Arkkitehtien vallattomuudesta kuitenkin itketään säännöllisesti. Onko sitten olemassa valtaa käyttäviä arkkitehteja? Jos on, keitä he ovat? Otetaan esimerkiksi Pekka Helin. Hän on Helsingin Sanomissa ja kaupunkikuvassa melko lailla näkyvä nykyarkkitehti. Helinillä jos kella lienee ainakin jonkin verran valtaa. Ilmeisesti Valta käyttää arkkitehti Helinin palveluksia vähintään yhtä paljon kuin Helin valtaa.

Luin Helsingin Sanomien kuukausiliitteestä haastattelun, jossa Helin raotti menestyksensä salaisuuden verhoa. Suunnitteluun lopputulokseen vaikuttaa aina lukematon määrä asioita. Haastattelussa Helin paljasti että hänen tapauksessaan yksi näistä on *Feng Shui*.

Tavallisesti suhtaudun sankariarkkitehtien sanaan suurella hartaudella. Koin siis velvollisuudeksi selvittää mitä *Feng Shui* on. Työhuoneen pöydältä löytyi onneksi Lillian Toonin Pieni *Feng Shui*-kirja. Olen nyt omaksunut suppean perusannoksen. *Feng Shui*n mukaan stereot on syytä sijoittaa länsiseinälle. Samoin vähintään kerran viikossa kannattaa tuulettaa, jotta tunkkainen yin-energia pääsee ulos huoneista. Lisäksi täytyy muistaa, että paljaat katopalkit syytävät lähistöllä oleskelevien päälle pahaa energiaa, jonka onneksi voi taltuttaa viisitankoisella tuulikellolla.

Lähdeteokseni kertoo myös, että *Feng Shui*n mukaan tulee välttää kierreportaita, lasioivia ja suurta määrää ikkunoita. Nopea kaupunki-

kuvallinen analyysi paljastaa että *Feng Shui* ei todennäköisesti vielä ole lumonnut Heliniä täydellisesti. Minut on.

Joudun uudistamaan kotini sisustuksen. Aiemmin vuorovaikutteinen sisustussuunnittelu toimi meillä niin että asioista ensin keskusteltiin ja sitten tehtiin niin kuin avovaimoni halusi. Kaikki muuttuu nyt. Minulla on vastuu onnesta. Ongelmatonta tämä ei ole. Ensi töikseni soitan isännöitsijälle ja kysyn saisinko kääntää oven, sisäänpäin aukeavat kun tuottavat onnea.

Liesi ei saisi olla pesualtaan vieressä, jotta tulija vesielementtien törmäminen ei aiheuttaisi ristiriitoja elämäämme. Voiko RT-kortisto olla väärässä? Elämäni auktoriteetit ovat ristiriidassa! Makuuhuonekin on niin pieni että on pakko nukkua ikkunan alla. En voi olla pyörimättä unissani, joten joudun lisäksi iltaisin kiinnittämään pääni seinään jotteivät kasvot yöllä missään vaiheessa osoittaisi oveen päin. Eikä kaupoista löydy koristemandariinisorsaa makuuhuoneen nurkkaan, vaikka haluaisin toki säilyttää onnen rakkaudessa.

Tuulikellot auttavat niin moneen ongelmaan että niihin kannattaa todella panostaa. Helinin toimiston rakentamia taloja on viime aikoina noussut Helsinkiin kuin seiniä sateella. Uskoisin, että toimiston lounaisnurkasta löytyy kuusitankoinen metallinen tuulikello. Sellainen on omiaan lisäämään menestystä liikesuhteissa.

En enää kaipaa ensisijaisesti valtaa enkä loistoa. Niiden tuloa ei vain voi estää, kunhan saan *chin* kohdalleen.

Kirjoittaja on helsinkiläinen arkkitehtiopiskelija, jonka *chin* virtaus on häiriintynyt.



Voittanut teos "Kesällä ei tarvitse katsoa televisiota"



Toiseksi tullut "Koivikko"

LEVITAATIO 2002

EEVA KATZ teksti ANTTI AUTIO kuvat

Rovaniemen yliopiston taideopiskelijat (Tomu ry) järjesti jo toistakymmenettä kertaa lumiveistoskilpailun taidekorkeakoulujen opiskelijoille Levillä 18.–20.1. Otaniemen arkkitehtiopiskelijat ovat olleet mukana kilvassa kolmena viime kertana. Muut joukkueet olivat muun muassa Taideteollisesta korkeakoulusta ja Lapin yliopistosta.

Tapahtuma on luonteeltaan osin leikkimielinen, esimerkiksi veistopaikan arvonta on aina ollut jokin hullunkurinen leikki. Sen verran tosissaan kilpailuun kuitenkin lähdettiin, että kahdenkymmenenviiden asteen pakkasessa veistettiin hiki otsassa koko kuusituntinen alusta loppuun. Otaniemen arkkitehtiosastolta oli tällä kertaa kilpailemassa kokonaista neljä joukkuetta. Koulun vaihto-opiskelijoistakin oli Lapin maisemiin tutustumassa lähes puolet.

Kilpailun teemana oli kesä ja joukkueita kymmenen. Kesä kirvoitti kilpailijat kuvaamaan esimerkiksi kukkaa ja mehiläistä tai perhosta. Toiset taas lähtivät abstraktille linjalle veistämään talven ankaruuden ja kesän pehmeuden vastakkaisuutta symboloivan, kaksiosaisen jääkuutio-koivikon tai kesän nopeudesta muistuttavan korkkiruuvinomaisen liukumäen.

Otaniemeläiset ottivat kilvassa kolmoisvoiton. Kriitikin antanut tuomari sanoikin heti aluksi tuloksia julkistaessaan, että arvostelussa kiinnitettiin huomiota arkkitehtonisiin arvoihin kuten tilallisuuteen, massoitteeluun ja materiaalin käyttöön. Toivottavasti ensi vuonna mukana kilvassa on myös Tampereen ja Oulun arkareita. Näin solmitaan yhteyksiä valtakunnan taideopiskelijoihin – ja muistetaan, että arkkitehtuuri on taideala sekkin.

15 MINUUTTIA VIIKOSSA

MIINA JUNNILAINEN teksti

Royal Danish Academy of Fine Arts. Architect School. Kööpenhamina. Reilut neljä kuukautta on kulunut ja toiset neljä on jäljellä. Mielessä kysymys: mitä olen tänä aikana oppinut? Vastaaminen on vaikeaa.

Vaihtokoulussani on noin 1500 arkkitehtiopiskelijaa, jaettuna reiluun kymmeneen osastoon, maisema-arkkitehtuurista arkkitehtuurimuotoiluun. Omalla osastollani opiskelee satakunta opiskelijaa. Heidät on puolestaan jaettu perusopinnoista tekeviin ykkösiin ja kakkosiin sekä ns. toista vaihetta suorittaviin. Toinen vaihe (siis kolmos - n:s kurssilaiset yhdessä) on myös jaettu, kolmeen osaan. Kussakin ryhmässä on kaksi opettajaa. Muita opettajia ei ole.

Minullakin on siis kaksi opettajaa, Jacob ja Sine. Jacob on koulussa joka toinen tiistai ja joka perjantai ja Sine ainoastaan perjantaisin. Luentoja meillä ei ole. Tiistain ohjelmassa on henkilökohtaista opetusta ja perjantaisin välikritiikin tapaisia tapaamisia kaikki yhdessä. Koulun budjetissa on laskettu oppilasta kohden opetusta 15 minuuttia viikossa, vuodessa 6-10 tuntia. Koko opiskeluaikana tästä tulee viitisenkymmentä tuntia. Osa tulee tiistaisin kun melkein jokainen saa puhua opettajan kanssa kymmenen minuuttia. Melkein jokainen, sillä opettaja on hyvin tarkka ylitoista ja kun kello näyttää neljää, Jacob vilahuttaa ovesta ulos. Tiistain kymmenminuuttinen menee lähes aina oman suunnitelman selittämiseen, aikaa keskusteluun ei jää. Sama ongelma on perjantainakin. Kun kaikki ovat paikalla ei keskustelutunnelmaa synny.

Toinen juttu ovat tietokoneet. Ne ovat nimittäin hyvin vanhoja, eikä niitä pidetä kunnossa ollenkaan. Koululla on ohjelmia, muun muassa ArchiCAD, AutoCAD, Photoshop ja InDesign, mutta näistä toimii ainoastaan AutoCAD, eikä sekään kaikissa koneissa. Ilmapiiiri on hyvin tietokonevastainen. Minkäänlaista opetusta ohjelmien käytöstä ei ole, eikä niitä siis kukaan osaa käyttääkään. Tosin ei ole opiskelu helppoa tietokoneita käyttävällekkään, sillä koko koulu ei omista edes yhtä mustavalkoplotteria. Jollei A3-koko miellytä, voi uhrata rahansa ja marssia kopiolaitekseen. Tulee vaan aika kalliiksi.

Olen oppinut arvostamaan omaa kouluani Helsingissä. En enää ikinä purnaa tai valita. On oikein ikävä tietokonealuokan lämpöön. Ja vaikka välillä tulikin stressi ja ahdistus siitä kun ei ole näyttänyt tarpeeksi usein omaa työtään niin ainakin olisi ollut mahdollisuus. Puhumattakaan niistä kultaisista assareista ja proffista jotka suostuvat ottamaan vastaan opiskelijoita omissa toimistoissaankin. **Tässä piileekin ehkä syy kaikkeen.** Meidän opettajillamme on kunnianhimoa ja intoa opettaa, Tanskassa nuo ominaisuudet näyttävät puuttuvan. Nyt täytyy tietysti ottaa huomioon että puhun tässä vain omasta osastostani Kööpenhaminassa. Tosin kuunnellessa muita vaihtareita voi edelläolevan yleistää lähes koko koulua koskeväksi.

On jotain kehuttavaakin. Tanskalaiset kollegamme todellakin osaavat rakentaa malleja. Liimatahroja ei ole näkyvillä. Ja koulussa on ihana iso tarvikekauppa josta saa kaikkea mitä vain voi työssään tarvita. Hyvänä puolena voisi myös mainita sen, että koululla on joka viikko perjantaibaari, jossa on hyvä lopetella kouluviikkoa ja aloitella iltaa iloisten seurallisten tanskalaisten kanssa.

Tekniikan Akateemisten Liitto TEK on teekkareiden, diplomi-insinöörien ja arkkitehtien asialla!
Miksi Sinun kannattaa liittyä TEKIn jäseneksi?

TEKissä neuvotaan!

TEK järjestää monenlaisia neuvontatilaisuuksia, julkaisee erilaisia oppaita työelämän tarpeisiin (mm. Taitavasti töihin ja Teekkarin työkirja) ja tarjoaa lainopillista neuvontaa työsuhteasioissa. Älä unohda myöskään TEKIn harjoittelijapalkkasuosituksia.

TEK tuo turvaa!

Kaikki TEKIn opiskelijajäsenet on vakuutettu vastuu- ja oikeusturvavakuutuksella opiskeluaikaisten työsuhteiden ajalta. Muita vakuutuksia TEKIn jäsenet saavat edulliseen hintaan hyödyntäessään TEKIn jäsenalennuksia. TEKIn kautta on myös helppoa liittyä IAET-kassaan (Insinöörien, Arkkitehtien ja Ekonomien työttömyyskassa) ja vakuuttaa siten itsensä työttömyyden varalle.

TEK vaikuttaa!

Tekniikan Akateemisten Liitto TEK tutkii diplomi-insinöörien ja arkkitehtien elintaso, palkkakehitystä ja tyytyväisyyttä työhönsä, pyrkii neuvottelemalla ja tiedottamalla parantamaan ja korottamaan niitä. Teknisen koulutuksen rahoituksen ja arvostuksen lisääminen on viimeaikoina ollut yksi TEKIn koulutuspoliittisen toiminnan kulmakivistä.

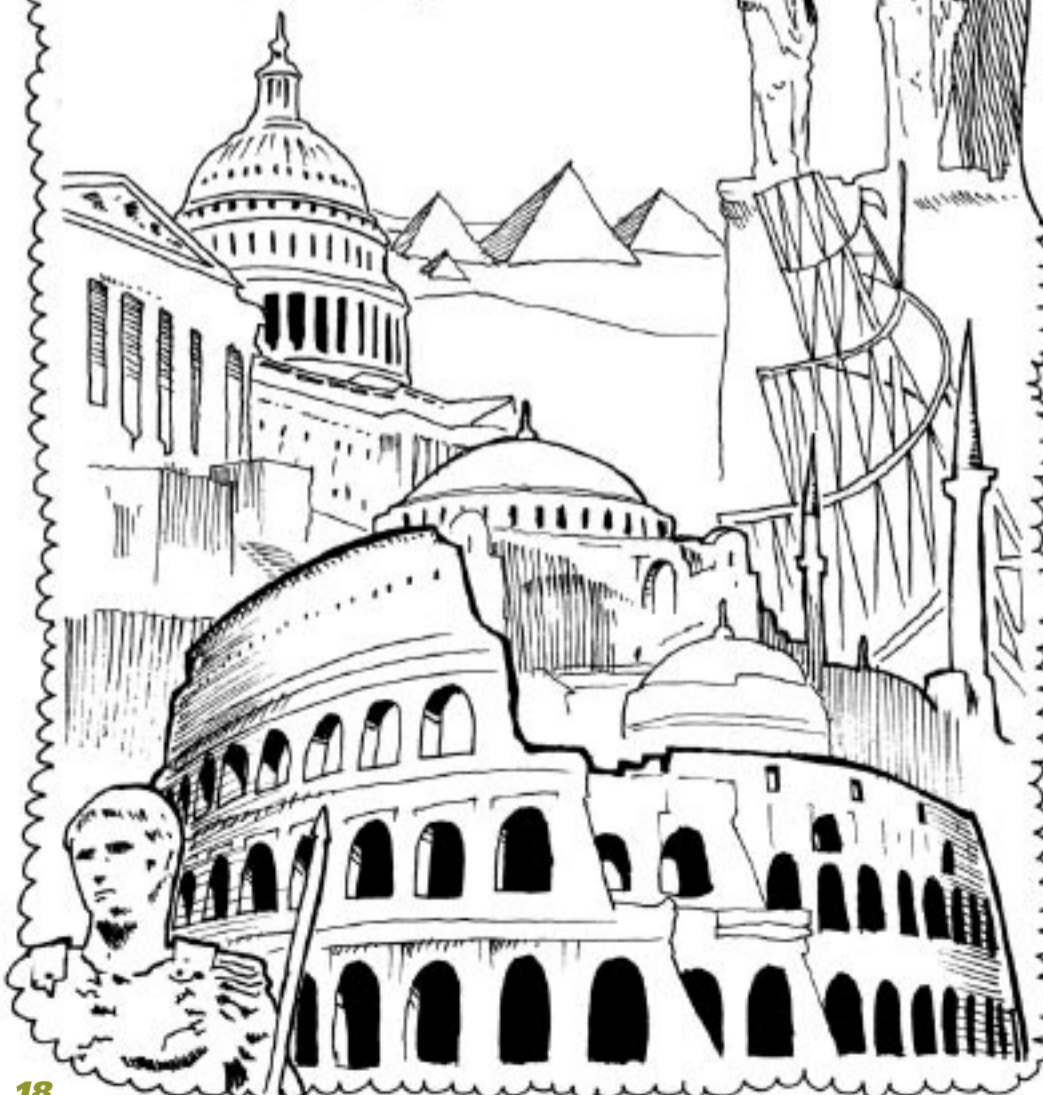
Kuinka sinä pääset hyödyistä osalliseksi?

Se on helppoa. Liittyminen TEKIn opiskelijajäseneksi on yksinkertaisinta TEKIn www-sivujen kautta. Osoitteessa www.tek.fi voit liittyä jäseneksi, tilata lehtiä ja opasmateriaalia ja päivittää yhteystietojasi. TEKIn opiskelijajäsenyys on täysin maksutonta.

Lisätietoja TEKistä? Kysy! Reetta.Makela@tek.fi / 09-4683255

JESPERIVARA

KAUTTA VUOSISATOJEN
ON ARKKITEHTUURI OLLUT
VAHVA VALLAN SYMBOLI.
SEN VAIKUTUSTA HISTORIAN
KÄÄNTEISIIN EI VOI VÄHEKSYÄ.
ARKKITEHDIT LUOVAT HISTORIAN
JA TULEVAISUUDEN.



EI AJATELTU HÄIRITÄ
SUA KOKOUSKUTSULLA.
MUTTA PÄÄTETTIIN YHDESSÄ
TUUMIN MUITTEN KANSSA KARSIA
TÄSTÄ PROJEKTISTA KAIKKI JONNIN
JOUTAVAT KOTKOTUKSET, NIINKUIN
PUURITILÄT JA SEN SEMMOISET.
TÄSSÄ ON LISTA POISTOJEN OSALTA.



VAIKUTTAMISTA VAI VALLANKÄYTTÖÄ?

3 puheenjohtajan palstat

HANNA SUNELA teksti

Arkkitehtikiltojen toiminnassa aktiivisuus ei liity ainoastaan opiskelijatoiminnan järjestämiseen vaan myös omista eduista muunmuassa koulutuspolitiikan saralla pidetään huolta. Järjestötoiminnalle on ominaista vaihteleva aktiivisuus, joka vuorottelee hiljaiselon kanssa muutaman vuoden syklein. Tällä hetkellä toiminta näyttää olevan aktiivista kaikissa kolmessa killassa. Konkreettisesti sen näkee yhteistyöstä, joka on virkeää koulujen opiskelijoiden kesken. Miten yksi arkkitehtiopiskelija voi vaikuttaa killan raadin toimintaan? Miten raadit aktiivisuudellaan käyttävät vaikutusvaltaansa asioihin koulutuksensa sekä opiskelijatoimintansa edistämiseksi? Mitkä ovat oikeat kanavat tuoda asioita esiin? Asian tiimoilta mielipiteensä tuovat esiin uudet kiltojen puheenjohtajat Helsingistä, Tampereelta sekä Oulusta.



KYNÄLLÄ SAA KIRJOITTAAKIN!

PEKKA SAATSI, TAMPEREEN TEKNILLINEN KORKEAKOULU

Kilta on interaktiivinen performanssi. Se on eräänlainen agora, joka kokoaa eri vuosikurssien opiskelijat keskustelemaan yhteisistä asioista ja tarjoaa skissaamisen vastapainoksi kulttuurierintoja ja sirkushuveja. Killan arvo kiteytyy pyrkimyksessä olla enemmän kuin osiensa summa.

Raadilla on keskeinen osa killan toiminnassa: se on ideoita luova, välittävä ja päätäntävaltaa käyttävä elin, jota täytyy olla helppo lähestyä, ja jonka kautta mielipiteet ja ajatukset kulkevat luontevasti eteenpäin. Raati kokoontuu kerran viikossa ja kokoukset ovat kaikille avoimia. Keskeinen asioita viime aikoina on ollut osaston laajennus, jonka suunnittelun seurantaryhmässä killalla on ollut kaksi edustajaa. Opiskelijoiden mielipiteitä on kysytty ja kuunneltu, ja opiskelijoiden tiedot suunnittelun etenemisestä ovat pysyneet ajan tasalla.

Killalla on monia virallisia ja epävirallisia keinoja vaikuttaa asioihin. Tärkeä vaikutuskanava on osastoneuvosto, jossa istuu kolme juuri valittua opiskelijaedustajaa. SAFA on keskeisin väylä valtakunnalliseen vaikuttamiseen, mutta nykyisellään opiskelijaedustajilla ei ole äänivaltaa hallituksessa eikä liittovaltuustossa. Äänivalan suominen olisi SAFAn puolelta kädenojennus opiskelijoille ja vahvistaisi tulevien arkkitehtien keskuudessa positiivisia mielikuvia liitosta hyvänä vaikuttamisfoorumina. Korkeakoulun puolella raatilaiset edustavat killaa muun muassa kiltaneuvostossa ja fuk-sijaostossa. Vaikka niissä tavoitellaankin kaikkien kymmenentuhannen opiskelijan etua, on tärkeää, että me saamme tuoda oman näkökulmamme esille.

Tärkeä väline niin vaikuttamisen kuin yhteishengenkin kannalta on kolmen killan välinen yhteistyö, joka on virinnyt hyvin viime aikoina. Arkkitehdit ovat erittäin pieni ammattikunta, ja opiskelijoita on vähän. Kommunikaatio yli vuosikurssi- tai opiskelupaikkakuntarajojen on ensiarvoisen tärkeää. Viimeistään työelämässä kohtaamme muitakin kuin kavereita lähimmiltä vuosikursseilta, ja on mukava törmätä tuttuihin kasvoihin. Tärkeää lähitulevaisuudessa on yhteistoimintamuotojen vakiinnuttaminen, jotta yhteydenpito jatkuu passiivisempinakin aikoina.

Yksittäisen opiskelijan vaikutusmahdollisuuksiin kuuluu myös kirjoittaminen, vaikkapa kiltalehtemme Lagerstammsbladettiin tai Arkkitehtiopiskelijaan. Myös valtakunnalliseen mielipidekirjoitteluun opiskelijoilla voisi olla sanansa sanottavana. Alvar Aallon mielestä paperi oli sitä varten, että sille piirretään arkkitehtuuria. Muu on tuhlautu. Mielestäni kuitenkin tuhlautu on, jos jätämme käyttämättä kirjallisen potentiaalimme. Kirjoittaa saa koneellakin.



AKTIIVISUUS VAIKUTTAA

EMILIA POHJANPALO, TEKNILLINEN KORKEAKOULU

Valta ja vaikuttaminen, mitä se tarkoittaa arkkitehtikillan tai -opiskelijan yhteydessä? Onko killalla vaikutusmahdollisuuksia, tai jopa valtaa? Vaikutusmahdollisuuksia ainakin on, ja vaikuttaminen vaatii näihin mahdollisuuksiin tarttumista. Toimiakseen killan on pystyttävä vaikuttamaan varsinkin osaston sisäisesti, mutta välillä on myös tarvetta vaikuttaa suurempiin, osaston johdosta riippumattomiin asioihin.

Killan vaikutusmahdollisuuksia pohdittaessa on hyvä lyhyesti miettiä killan toimintaa ja sen tavoitteita. Aktiivisimmin killa toimii omalla osastolla opiskelijoiden parissa, mutta yhteyttä pidetään myös ylioppilaskuntaan ja viimeaikoina myös Tampereen ja Oulun arkkitehtikiltoihin. Lisäksi yhteydessä ollaan virallisempiin tahoihin, useimmiten osaston johtoon, mutta tarpeen vaatiessa myös korkeakoulun rehtoriin tai jopa opetusministeriöön. Osaston asioihin vaikuttaminen vaatii asiasta riippuen eri tahoihin vaikuttamista. Toiminnan tarkoituksena on sekä tarjota vaihtelua opiskeluun juhlien, urheilun ja kulttuurin muodossa että tukea opiskelua.

Moniin käytännön asioihin killa voi vaikuttaa suoraan, joskus riittää että asia tulee esille. Viime vuoden aikana aloitettu pahvin myynti on hyvä esimerkki tästä, samoin kuin fuksien tarvikeilias. Myös fukseille syksyn alussa järjestettävä orientaatiojakso toteutetaan osaston ja killan yhteistyönä. Samoin on opiskelijatoiminnan laita: kyse on lähinnä siitä, kuinka aktiivisesti killan raati jaksaa sitä järjestää. Toiminnan luonteeseen on kiltalaisilla mahdollisuus vaikuttaa. Kulttuurivastaava ja huvitoimikunta ottavat vastaan ehdotuksia.

Killan opintovastaava, joka on tähän asti ollut samanaikaisesti osaston opintoneuvoja, on seurannut opetuksen kehittämistä. Juuri nyt on perustettu opintotoimikunta, jonka muodostavat opintovastaava, opintoneuvojat sekä osastoneuvoston opiskelijajäsenet. Huomatessaan opiskeluun liittyviä epäkohtia yksittäinen opiskelija voi kääntyä killan opintovastaavan tai opintotoimikunnan puoleen. Näin opiskelija ei ole yksin byrokratiaa vastassa ja toisaalta asioihin on myös helpompi puuttua kun nähdään selvästi ongelma-alueet ja kokonaisuus. Mikäli opiskelija on laajemmin kiinnostunut osaston asioista ja opetuksesta, voi killan kautta vaikuttaa esimerkiksi osallistumalla raadin kokouksiin, jotka ovat avoimia. Toinen mahdollisuus on ilmaista mielipiteensä sähköpostitse: akraati@tky.hut.fi.

Koulutuspoliittisissa kysymyksissä arkkitehti- ja maisema-arkkitehtiopiskelijan etujen ensisijainen valvoja on oman näkemykseni mukaan killa. Suuremmissa, kaikkia opiskelijoita koskevissa kysymyksissä ylioppilaskunta on hyvä edunvalvoja, mutta varsinkin pienten osastojen opiskelijat ja esimerkiksi arkkitehtuuriopetuksen vaatima erityisasema pääsevät helposti unohtumaan. Ylioppilaskunta ei kiinnitä huomiota arkkitehtiosaston asioihin, ellei sitä varta vasten pyydetä. Killan onkin itse seurattava niin osaston sisäisiä tapahtumia kuin myös omaan opetukseemme vaikuttavia ulkoisia tekijöitä. Killalla voi omin voimin ottaa kantaa ja vaikuttaa kirjoittamalla, keskustelemalla tai järjestämällä tai osallistumalla mielenosoituksiin. Osaston johtaja on tärkeä yhteyshenkilö seurattaessa ja selvitetessä opetuksen tilannetta ja hallinnollisia kiemu-roita. Muuhun henkilökuntaan otetaan yhteyttä tarpeen mukaan. Mitä suuremmista ja laajemmista asioista on kyse, sitä enemmän pitää organisoida. Viimesykyinen resurssipulasta johtunut mielenilmaus oli kuitenkin hyvä esimerkki siitä, kuinka pienen porukan voimin asia saatiin julkisuuteen.

Rahoitusasioita selvittäessä huomasimme myös, että korkeakoulupolitiikassa on kyse aika isoista jutuista. Tekee mieleni käyttää kliseistä ilmausta ”kaikki vaikuttaa kaikkeen”, sillä lisäksi, että oma vaikuttaminen vaatii panostusta. Kuitenkin tilanne todella on sellainen, että laajatkin yhteiskunnalliset asiat vaikuttavat opiskelijan omiin valinta- ja vaikutusmahdollisuuksiin. Opiskelemme valtion rahoittamassa korkeakoulussa, ja siksi mahdollisuuksiimme vaikuttaa niin valtion taloudellinen tilanne kuin myös arkkitehtuurin yhteiskunnallinen arvostus tai voimakas panostus johonkin toiseen alaan. Tämä on hyvä tiedostaa kun halutaan vaikuttaa osaston ulkopuolella.

Killan toiminta on ollut taas aktiivisempaa vasta muutaman viime vuoden ajan. Tästä johtuen osa toimintamalleista ja vaikutuskanavista on vasta muotoutumassa. Vaikutusmahdollisuudet ovat kuitenkin tällä hetkellä mielestäni riittävät, kyse onkin nyt lähinnä siitä, kuinka paljon raati jaksaa toimintaansa kehittää. Oma-aloitteisuus on usein edellytyksenä vaikuttamiselle. On oltava kiinnostunut asioista ja niihin vaikuttamisesta. Tämä pätee niin killaan kuin yksittäisiin opiskelijoihinkin.

VETELÄT JA HIRRENKANTAJAT

LAURA PUJOLA, OULUN YLIOPISTO

Valta on hieno asia, kaikki haluavat sitä ainakin jossain määrin. Tuntuu hyvältä saada osallistua päätöksentekoon. Valta on vaikuttamista toisiin ihmisiin, muiden saamista toimimaan oman tahdon mukaan. Valtaa tarvitaan, jotta yhteiset asiat toimivat. Pienen joukon tai yksittäisen henkilön on helppo organisoida suurikin joukko toimimaan järkevästi ja tarkoituksenmukaisesti. Saadaksesen valtaa joutuu ensin tekemään töitä, täytyy osallistua ansaitakseen muiden luottamuksen. Harva jaksaa kiinnostua yhteisistä asioista, jokuhan ne aina kuitenkin loppujen lopuksi hoitaa. Moni tyytyy hoitamaan vain omat asiansa. Valta vaatii vastuuta. Kun omilla ongelmissakin on tarpeeksi huolta, miksi pitäisi ottaa ylimääräistä?

Miten me sitten voimme vaikuttaa? Ryhmä on aina tehokkaampi kuin yksilö. Opiskelijoiden etuja valvomassa ja puolita pitämissä on monia järjestöjä, tutuimpina ehkä killa ja ylioppilaskunta. Pieneksi killaksi olemme ilmeisesti hyvinkin aktiivisia, saimmehan sentään ylioppilaskunnan edustajistoon yhden edustajan. Killassamme toimii noin 16 toimihenkilöä ja hallituksen jäsentä. Osallistuminen osastoneuvoston kokouksiin ei ehkä aina ole hauskaa, mutta se on kuitenkin tärkeä virallinen tie osaston asioihin vaikuttamisessa. Onneksi arkkitehtiopiskelijoita on suhteellisen vähän ja meillä on läheiset suhteet opetushenkilökuntaan. Byrokratiaa pelkäävän on helppo mennä keskustelemaan suoraan heille. Se on osoittautunut myös kaikkein nopeimmaksi keinoksi vaikuttaa.

Vaikuttamiskanavia ja -tapoja on monia. Sukupolveamme on haukuttu veteläksi. Verrattuna muutaman vuosikymmenen takaiseen politikointiin, tähänastiset yrityksemme vaikuttavat lähinnä sääliittäviltä. Meiltä puuttuu yhteishenki, joka sai 60-luvun alussa oululaiset arkkitehtiopiskelijat kanniskelemaan purkotalon hirttä ympäri kaupunkia kynttiläkulkueessa. Tällaisiin tempauksiin ja mielenosoituksiin tarvitaan ”suuri” asia, jonka puolesta taistella. Tarvitaan myös innokkaita taistelijoita – ujompien on helpompi liittyä mukaan kun rohkeimmat yksilöt jo ovat täysillä menossa. Kuten käytäntö on osoittanut, ongelmien ilmetessä hyvä yhteishenkikin löytyy jostain. Tämä käy ilmi ainakin opetusministeriöön piakkoin lähetettävästä kirjeestä, joka on kolmen arkkitehtikillan yhteistyön tulos. Toivottavasti nyt solmitut suhteet kestävät ja vahvistuvat. Yhteistyöllä pääsemme vaikuttamaan suurempiin asioihin ja saamme myös kiinnitettyä yleisen huomion meitä koskeviin epäkohtiin.



SKRÄCKÖDLEVÄLDE I PARIS

HANNELE ERIKSSON teksti

Traditionellt anses Frankrike vara ett mansdominerat machosamhälle, så jag hade tänkt mig att man som frigjörd nordbo snarast skulle bli tvungen att kämpa med trångsynta män, som inte är vana vid självständiga kvinnor. Istället var det de goda parisiskorna som såg till att mina första veckor i Paris blev... oförglömliga.

Skolan där jag skulle studera hade omtänksamt sänt mig ett häfte med praktiska råd inför året. I detta hittade jag bl.a. en lista över diverse papper, kort och tillstånd som man förutsattes skaffa sig så fort som möjligt.

Uppehållstillstånd. Försedd med ett dussin papper köade jag i två timmar, slussades mellan olika kassor ifyllande ytterligare dokument och uppnådde sålunda min tur. Damen vid kassan ögnade slött genom mina dokument, undslapp sig ett "det här duger inte", och plingade efter följande kund. "Och varför inte?" undrade jag. "Därför", blev det uttömmande svaret. Och nej, jag kunde inte se hennes förman, för denna satt på möte. Föralldel, jag kunde vänta tills mötet var slut. En halv timme senare kom en annan dam och tittade på mina papper, och förklarade att mitt studieintyg var formulerat så att man inte kunde vara säker på att jag kommer att studera, eftersom där står att jag kommer att studera och inte att jag studerar, och vem kan garantera mina avsikter, så det här duger inte, nej. Sådana är reglerna, point final.

Då hjälper väl inget annat än att vänta tills kurserna börjar och man får ett papper som säger att man studerar. Förhållandevis glad i hågen gick jag till min första föreläsning. Salen där undervisningen skulle äga rum var tom. Av de andra borttappade existenserna runt mig var det ingen som var borttappad från samma kurs. En sekreterare

påstod dock att jag var på rätt ställe och att kursen skulle ordnas, men att professorn alltid är sen, vänta ännu en halvtimme.

En timme försenad tyckte jag dock det kändes ganska magstarkt, så jag sökte upp sekretariatet för att förhöra mig om kursens läge. Jag möttes av ett hönsbo, där ett dussin kacklande varelser trampade varandra på tårna och suckade över hur upptagna de var. En av dem fick syn på mig och undrade vad jag ville. Jag hann inte säga mer än tre ord på franska innan hon redan hade huggit tag i mig, sagt "If jy cannot spik french jy cannot stadi hir", och slängt ut mig. När jag till slut hittade någon som gick med på att tala med mig var jag för tacksam över att hon hittade en studio jag rymdes med i, för att riktigt inse att jag inte fick möjlighet att välja själv. De placerar en där de vill ha en.

Och så vidare. I alla instanser där det sitter medelsålders kvinnor vid spakarna blir min tillvaro besvärlig. Där mina manliga kurskamrater hivar ut tonvis med information får jag sura blickar och mummel om han-som-vet-det-där-är-på-semester. Vad är mannens hemlighet? "I use my boyish charm", avslöjade min danska kurskamrat. Vi kom till att kvinnor bakom diskar ser honom som en son och mig som blondinen som for iväg med deras man. För tillfället ägnar jag mig åt att förbättra min pojkkaktiga charm för att se om jag skulle komma lite längre.

Makten i Frankrike ser ut att finnas hos männen, men i verkligheten är det tanter bakom diskar som fullständigt godtyckligt kan bestämma sig för vem som får lyckas här i världen och vem som inte får det.

Tur att det även finns män bakom diskar.



... JA KUTEN NAETTE JULKIHIVON RITILÖINTI ON OSITTAIN...

JULIA HERTELL

MIKSI MENESTYVIEN NAISARKKITEHTIEN TYÖT SAAVAT NIIN VÄHÄN HUOMIOTA?

ArchiCAD®

- ja työskentelet mallien kanssa joka päivä

- ArchiCAD on helppokäyttöinen.
- ArchiCAD on suomenkielinen, Suomen oloihin lokalisoitu rakennussuunnitteluohjelma. Käyttäjällä on apunaan M.A.D.in antama tekninen tuki.
- ArchiCADilla tehty virtuaalirakennus jakautuu kerroksiin.
- ArchiCADin objektit tunnistavat pohjapiirustuksen mittakaavan ja sopeuttavat esitystapansa siihen. Mittakaavan vaihtaminen on yksinkertaista.
- ArchiCADissa on tehokas mitoitustyökalu. Dynaaminen mitoitus on aina ajan tasalla.
- ArchiCADissa on tiimityöskentelymahdollisuus. Samaa projektia voi työstää usea suunnittelija samanaikaisesti.
- ArchiCADilla 3D-suunnittelu on hauskaa ja hyödyllistä. Ideoita voi helposti kokeilla ratkaisujen näkyessä välittömästi 3D-näkymässä.
- ArchiCAD on yhteensopiva muiden tunnetuimpien CAD-ohjelmien kanssa.

Arkkitehtitoimisto B & M Oy



Annankatu 4 B
00120 Helsinki

puh. (09) 4555001
fax. (09) 4555091

www.mad.fi
email: info@mad.fi